

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

True crime žánr pohledem žen

Diplomová práce

Autorka práce: Mgr. Andrea Rákosníková

Studijní program: Mediální studia

Vedoucí práce: PhDr. Lenka Vochocová, Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 7.7.2024

Andrea Rákosníková

Bibliografický záznam

RÁKOSNÍKOVÁ, Andrea. *True crime žánr pohledem žen*. Praha, 2024. 70 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Lenka Vochocová, Ph.D.

Rozsah práce: 145 071 znaků s mezerami

Abstrakt

Tato diplomová práce se zaměřuje na to, jak ženy vnímají true crime žánr, tedy žánr zabývající se příběhy opravdových zločinů. Cílem práce je identifikovat motivace žen ke konzumaci true crime obsahů, ale také objasnit, jak ženy tento žánr vnímají a jak s ním interagují. Teoretická část práce se věnuje definování true crime žánru a konceptů jako senzacionalismus či voyeurismus, které se k němu vážou. Popsán je i vývoj žánru v populární kultuře napříč historií. Dále je rozebrána role žen nejen jakožto primárních konzumentek žánru, ale také jako postav prezentovaných v jeho obsazích. Následně je představen metodologický rámec práce a použité metody. Data pro kvalitativní výzkum byla získána prostřednictvím polostrukturovaných hloubkových rozhovorů s pravidelnými konzumentkami true crime obsahů a poté dále analyzována za použití principů zakotvené teorie. Otevřeným a axiálním kódováním dat byla získána hlavní východiska, která byla dále diskutována ve vztahu k existující literatuře a výzkumným otázkám. Výsledky ukázaly, že se ženy prostřednictvím true crime žánru snaží porozumět tomu, proč se zločiny dějí, a najít racionální odůvodnění zla. Motivované jsou také touhou po spravedlnosti a svým zájmem o proces vyšetřování. Ženy si ale jsou vědomy kontroverzní povahy true crime obsahů a obávají se popularizace žánru a pachatelů, která by dle nich mohla vyústit ve snahu dalších osob zločiny napodobit.

Abstract

This diploma thesis examines how women perceive a true crime genre, which is a genre focusing solely on stories of real-life crimes. The aim of this thesis is to identify women's motivation behind their consumption of true crime as well as to clarify how they perceive and interact with the genre. The theoretical part of this work is dedicated to defining the true crime genre and concepts such as sensationalism and voyeurism that are associated with it. The development of true crime in popular culture throughout the history is also described. Furthermore, the role of women as both the primary consumers of the genre and characters presented in its content is discussed. This is then followed by introduction of the methodological framework. Data for the qualitative analysis were obtained through semi-structured in-depth interviews with women that consume true crime on regular basis and

were then analysed using the principles of grounded theory. Open and axial coding of data yielded results, which were then discussed in the context of existing literature. Results showed that true crime is a tool, which helps women not only to understand why crime happens but also to find rational justification for the concept of evil. They are also motivated by desire for justice and their interest in the investigative process. However, women are aware of the controversial nature of true crime and they fear popularization of both the genre and perpetrators, which could according to them result in other people trying to recreate the crimes.

Klíčová slova

True crime, kvalitativní analýza, zakotvená teorie, rozhovory, perspektiva žen, publikum

Keywords

True crime, qualitative analysis, grounded theory, interviews, perspective of women, audience

Title

True crime genre from the perspective of women

Poděkování

Tímto způsobem bych chtěla poděkovat vedoucí této práce PhDr. Lence Vochocové, Ph.D za její věcné připomínky a vstřícný přístup. Dále děkuji své rodině a přátelům za jejich trpělivost a podporu během celého studia a také všem participantkám za to, že si na mě našly čas a svěřily se mi se svými názory.

Obsah

Úvod	1
1 Teoretické poznatky o true crime žánru	2
1.1 Znaky a specifika žánru	4
1.1.1 Ian Punnett a osm znaků žánru	4
1.1.2 Senzacionalismus jako znak žánru	5
1.1.3 Voyeurismus žánru	6
1.2 Historický vývoj a kontext true crime žánru	6
1.2.1 Historické kořeny žánru.....	6
1.2.2 „Zlatá éra“ true crime magazínů.....	8
1.2.3 In Cold Blood a moderní true crime.....	9
1.2.4 True crime na velkém plátně a televizních obrazovkách	11
1.3 Aktuální stav žánru a podcasting.....	12
1.4 Problémy a etické dilema true crime žánru	14
1.4.1 Žánr je nespolehlivým zdrojem informací.....	14
1.4.2 Chybí souhlas zainteresovaných osob	15
1.4.3 Žánr odráží sociální problémy	16
1.4.4 Vliv žánru na společnost je dosud neznámý.....	18
1.5 Ženy a true crime.....	19
1.5.1 Ženy jako primární konzumentky true crime obsahů.....	19
1.5.2 Ženy jakožto aktivní publikum žánru.....	22
1.5.3 Reprezentace žen v true crime žánru.....	23
2 Metodologie.....	26

2.1	Kvalitativní výzkum	26
2.2	Zakotvená teorie	27
2.3	Cíle výzkumu a výzkumné otázky.....	28
2.4	Sběr dat.....	29
2.5	Průběh a zpracování rozhovorů	32
3	Hlavní východiska výzkumu	34
3.1	True crime jako nástroj pro pochopení a interakci se zločinem	34
3.1.1	Psychologie a zázemí vraha jako klíčová část narativu.....	35
3.1.2	Frustrace z nevyřešených záhad a chybějící motiv	37
3.1.3	Explicitní popisy násilí jako nežádoucí prvek.....	39
3.1.4	Zločin a trest	42
3.2	True crime a téma bezpečnosti	44
3.2.1	Žánr a iluze bezpečí	44
3.2.2	Realita jako nepodstatná složka žánru.....	46
3.2.3	Vliv žánru na osobní bezpečnost žen	48
3.3	Neviditelná oběť a další problémy true crime žánru očima participantek	51
3.3.1	Oběť jako vedlejší postava příběhu	51
3.3.2	Komercializace lidského neštěstí.....	54
3.3.3	Popularizace vrahů	56
3.4	Interakce žen s true crime žánrem	57
3.4.1	Sociální interakce žen se žánrem.....	57
3.4.2	Chybějící interakce s případy po konzumaci obsahů	61
3.5	Závěrečná diskuse a limity výzkumu	64
	Závěr.....	67
	Summary.....	69

Použitá literatura.....	71
Teze diplomové práce.....	78
Příloha 1 – Scénář rozhovoru	82

Úvod

True crime žánr si s postupem času vydobyl důležitou pozici v populární kultuře. Ačkoliv jeho kořeny sahají až do 15. století, žánr zaznamenal novou vlnu popularity s nástupem a rozvojem podcastů (Cecil, 2020). V roce 2023 podle studie neziskové organizace Pew Research Center 34 % procent dospělých posluchačů podcastů uvedlo, že pravidelně konzumují true crime obsahy. Výzkum dále nasvědčuje tomu, že téměř čtvrtina nejoblíbenějších pořadů na platformách Spotify a Apple Music se zaměřuje právě na problematiku opravdových zločinů (Naseer a St. Aubin, 2023).

Dosavadní výzkum se rozchází v názorech na to, proč jsou lidé tolik fascinováni příběhy o násilí a zločinech, ale našel konsenzus v tom, že jejich primárním publikem jsou ženy. Naseer a St. Aubin (2023) tvrdí, že ženy konzumují true crime podcasty přibližně dvakrát častěji než muži, přičemž Boling a Hull (2018) uvádí, že je tento podíl ještě větší, neboť ženy podle nich tvoří přibližně 73 % publika těchto obsahů, a to i přesto, že muži obecně poslouchají podcasty častěji.

Právě na zájem žen o true crime žánr se zaměřím v této práci. V teoretické části se pokusím žánr srozumitelně nadefinovat a představit a také nastínit jeho historický vývoj do podoby, ve které jej známe dnes. Pozornost bude dále věnována problematičtým aspektům žánru, jakým je například nedostatečné a stereotypní zobrazování minoritních skupin. Následně shrnu existující poznatky a zjištění o vztahu žen ke zkoumanému žánru a o jejich motivaci ke konzumaci true crime obsahů.

Aby by zajištěn smysluplný přínos práce a zároveň také návaznost na existující výzkum, v empirické části práce provedu kvalitativní výzkum za pomoci polostrukturovaných rozhovorů s pravidelnými konzumentkami obsahů týkajících se opravdových zločinů. Mým cílem je nejen identifikovat motiv žen ke konzumaci těchto obsahů, ale také klasifikovat jejich názory na tento žánr. Po provedení a přepsání rozhovorů budu data analyzovat pomocí principů zakotvené teorie, které představím v metodologické části této práce. Hlavní východiska poté budu prezentovat a dále diskutovat v kontextu existujícího výzkumu.

1 Teoretické poznatky o true crime žánru

V této kapitole představím teoretické poznatky, jež čtenáři poskytnou kontext nezbytný ke správnému pochopení analytické části a hlavních východisek práce. Postupně nastíním historický vývoj true crime žánru, představím jeho přelomová díla a roli v populární kultuře a také problémy a etické otázky, které s sebou obsah do něj řazený přináší. Důraz bude dále kladen na roli žen jakožto primárních konzumentek žánru.

Než ale přejdeme k těmto dílčím problematikám, je třeba si obecně nastínit a definovat, co true crime je a jaké má tento žánr charakteristické znaky. Autoři Clausen a Sikjær (2021) uvádí, že neexistuje univerzální a jasná definice toho, co true crime je, což je důsledek dlouhé a bohaté historie tohoto žánru, během které prošel řadou transformací. Situaci dle autorů dále komplikuje to, že mnoho mediálních obsahů, které považujeme za součást žánru, do něj oficiálně řazené nejsou, neboť se autoři od tohoto označení často odklánějí.

I přes tyto komplikace se ale někteří autoři během let pokusili podstatu true crime žánru shrnout do ucelené definice. Punnett (2018) ve své knize *Toward the theory of true crime narratives* definuje true crime jako „*příležitostně kontroverzní multiplatformový žánr, jenž nejčastěji pojednává o příbězích vražd, a sdílí společné kořeny s žurnalistikou, ale odlišuje se od ní účelem sdělení*“.

Zajímavá je autorovo zahrnutí kontroverze žánru už do jeho definice. Ačkoliv Punnett (2018) dále tuto myšlenku nerozvíjí, je pravděpodobné, že naráží na problematiku komercializace tohoto žánru. Je třeba vzít v potaz, že tvůrci true crime podcastů, knih či seriálů vydělávají na příbězích skutečných lidí. I přesto, že je obvykle oběť zločinu již po smrti, pozůstali mohou být negativně ovlivněni zpravodajstvím o případu i o desetiletí později. Nejen že pozůstali nemohou legálně bránit vzniku true crime obsahu inspirovaného životním příběhem jejich rodinného příslušníka, ale dále také nemají žádný vliv na způsob, jakým se o zločinu a o oběti mluví. To do tématu vnáší otázku, zdali vůbec existuje etický způsob, jakým masově produkovat obsah v tomto žánru.

Z autorova pojetí definice žánru dále vyplývá, že je true crime možné konzumovat v různých

podobách. Ačkoliv se velké množství novodobých výzkumů týkajících se problematiky true crime soustředí specificky na podcasty (příkladem jsou práce, jejichž autory jsou Boling a Hull, 2018 či Vitis a Ryan, 2023), je dále možné příběhy opravdových zločinů sledovat v audiovizuální podobě ve formě dokumentárních filmů, TV pořadů či YouTube videí nebo je konzumovat ve formě knižní. Jak Punnett (2018) dále zmiňuje, příběhy v tomto žánru často pojednávají o vraždách, ale to není nutnou podmínkou. Kromě vražd se v nich mluví i o dalších zločinech jako například o sexuálním násilí nebo únosech.

V neposlední řadě autor v definici také srovnává žánr s žurnalistikou, přičemž zdůrazňuje, že tato média mají jiné role a účely. Autor tím naráží na skutečnost, že true crime má v sobě prvky zábavy, a jeho cílem tedy není pouze informovat. Cecil (2020) poukazuje na to, že tato kombinace informací a zábavy řadí true crime mezi takzvaný „infotainment“¹.

Jednu důležitou podmínku však Punnett (2018) přímo ve své definici nezmiňuje, a to že příběh vyprávěný v mediálních obsazích true crime žánru musí nutně odrážet skutečnou událost. To ve své práci zdůrazňuje Seltzer (2013), který se zaměřuje na rozdíl mezi opravdovým a falešným zločinem. Zatímco falešný zločin pojednává o fiktivních událostech, opravdové zločiny se zabývají fakty. Autor specificky uvádí, že true crime neboli opravdové zločiny, jsou taková média, jež „*pojednávají o faktech, ale tváří se jako fikce*“. Cecil (2020) ale upozorňuje na to, že je nejasné, nakolik musí obsah odrážet realitu, abychom ho stále považovali za true crime, přičemž navíc pouze samotný autor obsahu ví, do jaké míry se při jeho vytváření držel faktů. Murley (2008) podmínku pravdivosti bere v potaz již ve své definici true crime narativů, ve které říká, že „*to jsou příběhy skutečných událostí, jež jsou formovány sdělovatelem*“. Tato definice tedy zmiňuje, že ačkoliv žánr do jisté míry odráží realitu, míra jeho pravdivosti je závislá na těch, kdo tyto obsahy vytvářejí, produkuje či distribuují.

¹ Slovo infotainment je kombinací slov information neboli informace a entertainment neboli zábava.

1.1 Znaký a specifika žánru

1.1.1 Ian Punnett a osm znaků žánru

Jak bylo řečeno, true crime žánr je těžko definovatelný, což tedy komplikuje naši schopnost určit, které mediální obsahy do něj spadají. Z tohoto důvodu teď představím osm faktorů, které dle Punetta (2017) určují, zda dané médium je true crime obsahem.

Prvním a nejdůležitějším faktorem je dle Punetta (2017) již zmíněná pravdivost obsahů. Pokud se narativ příliš liší od reality, je dle něj zbytečné diskutovat o dalších podmínkách, neboť obsah není součástí true crime žánru. Punnett (2017) ale také připouští, že žádný true crime obsah nebude stoprocentně odrážet realitu, a není tedy dle něj nutné, aby byl příběh věrným odrazem skutečné události, pouze by se od ní neměl příliš odklánět v podstatných detailech.

Pokud obsah splňuje tuto nutnou podmínku, je dle autora možné přejít ke zvážení dalších sedmi faktorů. Obsah však nemusí mít všechny následující charakteristiky, abychom ho považovali za true crime. Punnettův (2017) seznam ale funguje jako dobré shrnutí znaků, které obsah v tomto žánru obvykle má, což může čtenáři této práce pomoci chápat, co si může pod pojmem true crime představit. Tyto znaky jsou následující:

- *Spravedlnost (justice)* – Autor se u této charakteristiky inspiroval prací true crime autorky Ann Rule, která se proslavila především knihou s názvem *The Stranger Beside Me* z roku 1980, již vyšla v českém překladu pod názvem *Ted Bundy, vrah po mém boku*. Ann Rule za svého života trvala na tom, že ve středu true crime příběhů by vždy měla být spravedlnost pro oběť trestného činu.
- *Subverze (subvertivity)* – True crime obsahy vyžadují aktivní zapojení publika. Moderátor diváka může pobízet k tomu, aby se zamyslel nad prezentovanými důkazy, zvážil vinu či nevinu určitého jedince, případně i bojoval proti chybám v trestním systému.
- *Zeměpisná poloha (geography)* – Příběhy obsahují podrobné popisy místa a prostředí, kde se příběh odehrává. Tím se odlišují například od klasického

žurnalistického popisu, který divákovi řekne, kde se událost stala, ale ostatní detaily vynechá.

- *Forenzní vědy (forensics)* – Jak název naznačuje, true crime obvykle obsahuje podrobné popisy vyšetřování, místa činu či například výsledků pitvy.
- *Důraz (vocative)* – True crime se nezaměřuje pouze na čistá fakta, což ho odlišuje od žurnalistiky. Autor může být více zaujatý a brát na sebe roli obhájce.
- *Folklór (folklore)* – Vzhledem k tomu, že žánr čerpá z opravdových zločinů a událostí, mohou v sobě příběhy obsahovat životní lekce a rady, které mohou poté divákům pomoci předejít nebezpečným situacím.

Punnett (2017) použil právě tento seznam možných charakteristik true crime obsahů při své analýze, přičemž pro každý z analyzovaných obsahů zakódoval, zdali obsahuje tyto specifické faktory. Autor považoval za dostatečné, aby mediální obsah splňoval nutnou podmínku pravdivosti a alespoň čtyři ze sedmi charakteristik.

1.1.2 Senzacionalismus jako znak žánru

Jak vysvětluje Graber (1994), mnoho zpráv, o kterých se dennodenně dozvídáme z tisku, televize a internetu, není nutně zajímavých či zapamatovatelných. Kvůli tomu začala některá média používat takzvaný senzacionalismus, který má za úkol v divácích vyvolat emoční reakci za účelem zvýšení jejich zájmu o tyto mediální obsahy (Wiltenburg, 2004; Graber, 1994). Grabe a kolektiv (2001) vysvětlují, že je senzacionalismus historicky viděn jako negativní mediální jev, přičemž Ahern a Sosyura (2015) tvrdí, že použití senzacionalismu v textu či titulku indikuje nižší kvalitu a přesnost mediálního obsahu.

Senzacionalismus je ve vztahu k true crime žánru důležitý pojem. Murley (2008) vysvětluje, že už v první polovině 20. století, kdy se příběhy opravdových zločinů šířily téměř výhradně pomocí true crime magazínů, se objevovaly šokující titulky, jež měly lidi překvapit a ovlivnit jejich emoce. Dle autorky se během dalších desetiletí měnila média i formáty, ve kterých byl true crime konzumován, ale senzacionalismus přetrval u všech z nich, přičemž se stal ještě více prominentním v době internetu. Je tedy zřejmé, že se senzacionalismus stal jedním ze znaků true crime žánru.

Wiltenburg (2004) dále tvrdí, že senzacionalismus má vliv na to, jak divák vnímá informace, které jsou v obsahu poskytnuty. Pokud totiž mediální obsah působí na divákovy emoce, ovlivní to jeho schopnost informace racionálně vnímat. Užívání senzacionalismu dle Wiltenburga (2004) také zhoršuje to, jak společnost true crime vnímá, neboť je poté žánr vnímán jako neseriózní. To není překvapivé, jelikož je senzacionalismus často považován za nástroj využívaný v bulváru, který v jiných médiích nemá co dělat.

1.1.3 Voyeurismus žánru

Další koncept, jenž je ve vztahu k true crime žánru často zmiňován, je voyeurismus. Cecil (2020) ve své práci tvrdí, že „*moderní true crime narativy nejsou pouze informativní, ale také voyeuristické*“. Jinými slovy, true crime svým divákům dovoluje nahlédnout do životů a utrpení jiných, ať už zločinců či obětí, a to bez souhlasu těchto osob.

Browder (2006) voyeurismus považuje za jedno z „lákad“ true crime žánru. Diváky podle autorky nezajímá samotný děj vyprávěného příběhu, ale spíše detaily o oběti a dále události, jež ve zločin vyústily, přičemž true crime jako takový své konzumenty v tomto voyeuristickém chování podporuje. Autoři Boling a Hull (2018) se ve své práci k těmto názorům přiklání, neboť jejich analýza ukázala, že je voyeurismus pro některé z diváků true crime podcastů motivací k jejich konzumaci. Voyeurismus se tedy nezdá být něčím, co publikum v žánru toleruje, ale naopak něco, co v obsazích vyhledává.

Murley (2008) ale přichází s jiným možným vysvětlením. Dle ní je možné, že to, co považujeme za touhu diváků po voyeurismu, je ve skutečnosti pouze jejich přirozená lidská touha pochopit iracionální chování zločinců. True crime tedy dle autorky může sloužit jako nástroj, který divákům pomáhá srovnat se s pro ně nepochopitelným zlem.

1.2 Historický vývoj a kontext true crime žánru

1.2.1 Historické kořeny žánru

Ačkoliv se true crime jakožto žánr od svých počátků změnil téměř k nepoznání, jeho kořeny Cecil (2020) datuje již do 15. století. Autorka tvrdí, že vznik prvních true crime obsahů

souvisí se vznikem a následným rozvojem tisku, který později zapříčinil jejich rychlejší distribuci. Schechter (2016) tvrdí, že kořeny žánru sahají ještě o něco dále, a to do 14. století, neboť v době rané renesance se true crime příběhy šířily nejdříve ústně skrz poezii a písně, a to mezi lidmi z nižších vrstev společnosti, kteří byli negramotní. Tyto texty poté zlidověly natolik, že se dočkaly i psaných verzí.

Punnett (2017) si ve své práci pohrává s myšlenkou, že je true crime ještě mnohem starší. Dle něj je prvním takovým sepsaným obsahem bible, neboť obsahuje příběh Kaina a Abela, který pojednává o vraždě bratra bratrem. Dle Punnetta (2018) je tento příběh true crime narativem, jelikož pojednává nejen o plánování a samotném úkonu vraždy, ale také o následcích tohoto činu. Je ale třeba dodat, že příběh Kaina a Abela se zdá být pouze izolovaným výskytem brzkého true crime obsahu a nejedná se o kontinuální rozvoj žánru, o jakém v pozdějších stoletích mluví Cecil (2020) a Schechter (2016).

Murley (2008) vysvětluje, že se true crime jakožto žánr dočkal velkého vývoje počínaje 17. stoletím. V této době byly příběhy zločinů šířeny především pomocí letáků, které také informovaly o budoucích popravách ve městě. Tyto obsahy se rychle staly populárními, a to především díky neustále rostoucí zločinnosti. Občané tuto situaci zaznamenali, což v nich vyvolávalo pocit strachu, zároveň ale měli také pocit, že policie nedělá dost pro to, aby se situace zlepšila. Společnost chtěla být o zločinech neustále informována, a proto se letáky a noviny pro ni staly důležitým zdrojem faktů. Tyto obsahy dnes považujeme za přímé předchůdce moderního true crime žánru, od kterého se ale lišily jak svou formou, tak také způsobem vyprávění. (Clausen a Sikjær, 2021)

Zájem o obsahy věnující se zločinnosti dále vzrostl v polovině 18. století, kdy Londýnem otrásla série vražd, jež měl na svědomí dodnes neidentifikovaný sériový vrah známý pod přezdívkou Jack Rozparovač. Clausen a Sikjær (2021) poznamenávají, že zločiny tohoto jedince vedly ke zvýšení poptávky a následně i nabídky médií prezentujících opravdové zločiny.

Murley (2008) vysvětluje, že true crime jako každý jiný žánr vždy do určité míry odráží aktuální sociální klima. Oznámení o popravách tedy v 18. století obsahovala silný

náboženský podtón. Místo zločinu, za který byl jedinec odsouzen k smrti, text pojednával o možnosti spásy jeho duše, o zločinu a trestu a o roli náboženství v jeho životě. Zde můžeme vidět rozdíl mezi moderní formou true crime obsahů, které se dnes detailně zaměřují nejen na samotný zločin, ale dále také na život a motivaci zločince. Tento obrat Murley (2008) datuje až do přelomu 19. století, kdy tisk začal věnovat větší pozornost jak samotnému aktu vraždy, tak také zločinci, který ji vykonal. Zpravodajství se dále postupem času přeměnilo z bulvární do více objektivní podoby. Tato změna nastala postupně s rozvojem vědy a disciplín jako sociologie, psychologie a především kriminologie.

1.2.2 „Zlatá éra“ true crime magazínů

Magazíny byly již na začátku 20. století hlavním zdrojem true crime obsahů, ale největší oblibě se těšily až mezi 30. a 60. lety, než poté publikum obrátila svou pozornost ke knihám a televizním pořadům. V době jejich největšího rozmachu vycházelo až 300 magazínů s touto tematikou, přičemž mezi ty nejoblíbenější patřil například časopis *True Detective*, který vycházel konzistentně až do konce 20. století, tedy ještě dlouho poté, co se ostatní magazíny se stejnou tematikou přestaly vydávat (Murley, 2008). Články v magazínech sestávaly z kombinace textů, ilustrací a fotografií (Punnett, 2017). Biressi (2000) tvrdí, že právě ilustrace a fotografie pro konzumenty vytvářely spojení mezi příběhem a skutečným životem, neboť mohli události vidět na vlastní oči, a tedy si uvědomit, že je příběh zakotvený v realitě.

Murley (2008) vysvětluje, že se true crime magazíny vyhýbaly debatám o rase. Jejich články se většinou zaměřovaly pouze na případy, ve kterých figurovala bílá oběť, ale také bílý pachatel. Rasově motivované zločiny, které byly ve 20. stoletím častým úkazem, nebyly v magazínech probírané vůbec, což ve čtenářích vyvolávalo iluzi, že se zločiny a násilí týkají pouze bílých lidí, a to i přesto, že se například Afroameričané dle dostupných zdrojů stávají oběťmi trestných činů nepoměrně často. Murley (2008) dokonce tvrdí, že k roku 2006 bylo zastoupení afroamerické rasy v americké populaci cirka 13 %, přičemž ale tvořili téměř polovinu obětí trestných činů. Autorka dále také poukazuje na to, že true crime magazíny byly míněné pouze pro bílou část populace, neboť reklamy v nich umístěné byly směřovány pouze k nim. Svět true crime magazínů tedy vytvářel realitu, v níž nebylo místo pro rasovou

diverzitu.

1.2.3 In Cold Blood a moderní true crime

Za počátek takzvaného moderního true crime žánru je často považována kniha *In Cold Blood* z roku 1966, jejímž autorem je Truman Capote (Cecil, 2020). V českém překladu tato kniha vyšla o dva roky později pod názvem *Chladnokrevně*. Capote v knize líčí nejen opravdový příběh a skon americké rodiny Clutterových, která byla brutálně vyvražděna v roce 1959, ale dále také mluví o životech a smrti mužů, kteří byli za tyto vraždy odpovědní.

Murley (2008) a Cecil (2020) konstatují, že Capote nebyl ani zdaleka prvním, kdo napsal knihu v publicistickém stylu, která by se zároveň zabývala zločinem. Autor byl ale prvním, kdo tento styl psaní proslavil, komu výtvar přinesl významný komerční úspěch a jehož kniha měla rozsáhlý a dlouhodobý dopad.

Punnett (2017) ve své práci poznamenává, že se Capote domníval, že je jeho kniha přelomovým románem, který započal éru literatury faktu, a tvrdě se ohrazoval proti tomu, že by jeho kniha měla spadat pod true crime. To je vzhledem k roli, kterou *Chladnokrevně* hrálo ve formování true crime jakožto žánru, ironické, což uznává i sám Punnett (2017). Ten uvádí, že nezáleží, jaké úmysly Capote při psaní měl, neboť výsledkem jeho snahy byla jedna z nejuspěšnějších knih, které true crime kdy spatřil. Murley (2008) dílo dále označuje jako „knihu, která se stala prototypem celého žánru moderních knižních příběhů o skutečných zločinech“.

Capote se ale kromě úspěchu a chvály setkal také s ostrou kritikou. Jedním z důvodů byl blízký vztah, který si Capote vytvořil s Eugenem Hickockem a Perrym Smithem, kteří v knize i realitě zavraždili rodinu Clutterových. Punnett (2017) tvrdí, že je kniha *Chladnokrevně* natolik ovlivněná emocemi a city, které si Capote k vrahům vytvořil, že je v důsledku samotné líčí jako oběti špatné výchovy a okolností, přičemž opomíná opravdové oběti. Murley (2008) ale naopak tvrdí, že osobní vztah mezi autorem a zločincem, který se dále prolíná do mediálního obsahu, je pouze neodmyslitelnou součástí true crime žánru, kterou do něj vnesl právě Capote.

Postupem času také mnozí začali zpochybňovat, nakolik jsou informace poskytnuté v knize fakticky správně. Tato otázka je na místě, neboť selekce informací a benevolentní nakládání s fakty může vést k překročení hranic žánru z true crime do fikce (Cecil, 2020). Autor De Bellis (1979) poukazuje na to, že ani sám Capote se během svého života nemohl rozhodnout, nakolik je jeho tvorba zakotvená v realitě. Ačkoliv nejdříve tvrdil, že je kniha založená na faktech a vše co v ní napsal je čistá pravda, později se nechal slyšet, že 90 % obsahu jeho knihy jsou pravdivé informace, a těch zbylých 10 % „*nikoho nezajímá*“.

De Bellis (1979) ve své studii dokázal, že Capoteho tvorba nemůže být čistě faktická, neboť se obsah prvního vydání *Chladnokrevně* v magazínu The New Yorker v roce 1965 výrazně liší od její finální knižní verze, která vyšla o rok později, což znamená, že alespoň jedna z těchto verzí je z části fikcí. De Bellis (1979) dále poznamenává, že Capote do knihy zahrnul rozhovory, které nemohou být přesné. Capote totiž k jejich zaznamenávání nepoužíval nahrávací zařízení a rozhovory jsou tedy sepsány tak, jak si je autor sám zapamatoval. Helliker (2013) dále poukazuje na to, že policejní spisy o případu Clutterových, které se veřejnosti otevřely až desetiletí poté, co kniha vyšla, oponují některým Capoteho tvrzením. Vzhledem k benevolentnímu zacházení s informacemi, které Capote v knize předvedl, je tedy patrné, že *Chladnokrevně*, i přes svůj dopad na true crime žánr, balancuje na hranici fikce.

Schechter (2016) konstatuje, že Capote otevřel dveře dalším true crime knihám, které poté byly brány vážně právě díky úspěchu *Chladnokrevně*. Tyto knihy se většinou soustředily pouze na jeden zločin, což byl formát, který byl žádaný. Knihy vycházely v brožovaných verzích, což zaručovalo jejich nízkou cenu, zároveň ale byly rozsáhlé, což zajistilo, že kniha čtenáře zabavila na dlouhou dobu (Browder, 2006). Murley (2008) dále vysvětluje, že knihy obsahovaly fotografie, jež ilustrovaly události, které byly v příběhu popisovány, což pro mnohé dělalo médium atraktivnějším.

Murley (2008) tvrdí, že v počátcích popularity true crime knih, tedy na konci 60. a začátku 70. let, byly oblíbené příběhy, které se zaměřovaly na většinou náhodné setkání oběti a pachatele. Browder (2006) ale vysvětluje, že se obsah true crime knih radikálně změnil během 90. let 20. století. Zatímco v *Chladnokrevně* a knihách tímto dílem inspirovaných byl

zločin výhradně proveden útočníkem, jehož oběť dobře neznala, v této době se spisovatelé začali soustředit na vraždy, které se staly v rodině. Tato změna přišla s rozmachem feminismu. True crime žánr, který byl již touto dobou u žen velmi populární, odrážel jejich pochyby o fungování patriarchálního systému. Proto se true crime knihy začaly soustředit na příběhy, v nichž byl pachatelem nejčastěji otec či jiný respektovaný mužský člen rodiny, což zpochybňovalo fungování tradiční nukleární rodiny a poukazovalo na nebezpečí domácího násilí, které bylo do té doby ve společnosti přijímané.

1.2.4 True crime na velkém plátně a televizních obrazovkách

Přesun true crime žánru na filmová plátna a televizní obrazovky znamenal, že lidé poprvé mohli vidět případy, o nichž do té doby pouze četli, na vlastní oči. Ačkoliv měly některé z brzkých filmů založených na opravdových událostech, například *Psycho* z roku 1960 či pozdější adaptace *Chladnokrevně* z roku 1967, komerční úspěch, nedá se říct, že by tyto filmy opravdu odrážely realitu. To se změnilo se vznikem a rozvojem dokumentárních filmů o opravdových zločinech, které si spíše představíme pod pojmem true crime film.

Murley (2008) vysvětluje, že přelomovým snímkem ve vývoji true crime dokumentů do podoby, ve které je známe dnes, je film *Thin Blue Line* neboli *Tenká modrá čára* z roku 1988. Ten dle autorky představil nový styl vyprávění, ale dále také zpopularizoval vizuální rekonstrukci trestných činů, což bylo do té doby neobvyklé.

Film vypráví příběh muže jménem Randall Dale Adams, který byl odsouzen k smrti za vraždu policisty. Na základě faktů a přiznání, které režisér Errol Morris získal během natáčení *Tenké modré čáry*, byl ale Adams v roce 1989 osvobozen, a to po více než deseti letech ve vězení. Murley (2008) vysvětluje, že tato událost v mnoha amerických občanech vyvolala pochyby o tom, zdali je jejich systém opravdu tak bezchybný, jak si dosud mysleli, což je následně donutilo kriticky se zamyslet i nad jinými případy. Film ale také ukázal, že má občas true crime jakožto žánr moc napravit chyby ve vyšetřování.

Murley (2008) ale zdůrazňuje, že až televizní pořady přinesly divákovi kombinaci vizuálního aspektu média a také intimního prostředí, neboť konzumenti mohli tímto způsobem true crime sledovat kdykoliv z pohodlí vlastního domova. Není proto divu, že

se true crime pořady staly rychle populárními.

Za první z těchto pořadů můžeme považovat seriál *Unsolved Mysteries*, který se začal vysílat v roce 1987, a byl o rok později následován podobně populárním pořadem nazvaným *America's Most Wanted* (Cecil, 2020). Oba tyto pořady byly natolik úspěšné, že v nějaké podobě existují dodnes. Zatímco pořad *Unsolved Mysteries* se dočkal v roce 2022 nové série na Netflixu, *America's Most Wanted* začne v roce 2024 vysílat nové epizody na stanici Fox. Oba tyto pořady měly podobný formát – každá epizoda se zaměřila na nevyřešený případ ve snaze od fanoušků pořadu získat nové informace, které by mohly vést k jeho vyřešení. Epizody často obsahovaly rekonstrukci událostí, která měla pomoci divákům oživit paměť v případě, že se u zločinu naskytli. Pořadem provázel hlas moderátora, který uvedl situaci monologem, a poté dále prováděl diváky příběhem zločinu.

Ačkoliv tyto pořady neměly tolik odlišnou strukturu například od té, kterou mívaly true crime knihy, jejich vizuální aspekt žánr otevřel novému publiku. Sledování televizních pořadů totiž diváka stálo méně úsilí než například právě čtení knihy. Vliv na diváka byl přitom často silnější, neboť v pořadu sledoval vizualizaci a rekonstrukci samotného zločinu.

1.3 Aktuální stav žánru a podcasting

V minulé kapitole byla představena historie true crime žánru ve vztahu k populárním typům médií, skrz které byl tento žánr konzumován napříč staletími. Ačkoliv je mnoho z nich stále populárních, v posledním desetiletí žánr ovládlo nové médium, které zpopularizovalo true crime více než jakýkoliv formát před ním – podcast (Sherrill, 2022).

Vzhledem k tomu, že byl vizuální aspekt dle autorů jako Murley (2008) zásadním faktorem pro úspěch televizních true crime pořadů, může se zdát překvapivé, že žánr našel novou vlnu fanoušků právě skrz podcast. Rodgers (2023) nabízí pro tento fenomén možné vysvětlení; úspěch mají na svědomí moderátoři a moderátorky, kteří v divácích vyvolávají v žánru dosud nevídaný pocit intimity. Moderátoři do podcastů přinášejí vlastní hlas, názory, a často dokonce i historky, což pomáhá vytvářet parasociální vztah mezi nimi a diváky.

Greer (2017) dále vysvětluje, že je to právě absence vyobrazení samotného zločinu, která

diváky na poslechu podcastů láká. Autorka dále také připomíná, že podcasty jsou na rozdíl od knih či magazínů zdarma a je možné je poslouchat kdykoliv a kdekoliv. Ačkoliv si to publikum neuvědomuje, poslouchání podcastu je podle Greer (2017) navíc intimním zážitkem, neboť ve většině případů diváci poslouchají obsahy skrz sluchátka, což znamená, že hlas moderátorů či moderátorek jim proudí bez překážek přímo do uší.

Za první true crime podcast je často chybně považován americký podcast *Serial* z roku 2014. Pravdou ale je, že první true crime podcast vznikl již v prosinci roku 2005, tedy téměř celé desetiletí předtím (Sherrill, 2022). *Serial* ale je bezpochyby prvním podcastem v tomto žánru, který se dočkal většího zájmu veřejnosti. Jak poznamenávají Dredge (2014) a Sherrill (2022), *Serial* byl natolik populárním pořadem, že po vydání jeho první série zůstal v žebříčku 100 nejposlouchanějších podcastů aplikace iTunes po více než 1100 dní, a navíc se také stal podcastem, který dosáhl pěti milionů stažení nejrychleji v historii této platformy. Buozis (2017) dokonce *Serial* nazývá „nejpopulárnějším podcastem v desetileté historii tohoto média“.

Je tedy zřejmé, že *Serial* v době vydání své první série učaroval společnost. To dle Sherrill (2022) vedlo na jedné straně ke zvýšení zájmu posluchačů o true crime žánr jako takový, na straně druhé ke vzniku velkého množství podcastů, které se inspirovaly či se snažily napodobit formát *Serial*. Tento fenomén byl tak rozsáhlý, že mu Vogt (2016) dokonce dala název – Serial efekt.

Struktura pořadů se podcast od podcastu liší. Zatímco *Serial* vypráví narativ napříč celou sérií, podcasty jako *My Favourite Murder* nebo *Murder with my Husband* se soustředí na jiný případ v každé epizodě. Epizodní formát má také první český true crime podcast, *Opravdové zločiny*, který vznikl v roce 2020. Řada podcastů obsahuje segment, ve kterém moderátoři mluví o svém životě či spolu diskutují o aktuálních událostech, jiné zase věnují čas příběhům posluchačů. Některé pořady se soustředí pouze na nevyřešené případy, jiné výhradně na ty, které vyřešeny byly. Jak je tedy zřejmé, true crime podcasty jsou mnohem méně konvenční a strukturované než například knihy, magazíny či pořady tohoto žánru.

I přesto že je podle Sherrill (2022) podcast dnes hlavním médiem, skrz které je true crime

konzumován, se vznikem a popularizací streamovacích služeb začaly být oblíbenými také true crime seriály. Mezi ně patří například pořady Netflixu *Monstrum: Příběh Jeffreyho Dahmera* z roku 2022 a *Sobík*, který vyšel v roce 2024.

Vzhledem k nejasným hranicím true crime žánru je ale možné argumentovat, že by do něj tyto seriály řazeny být neměly, a to například kvůli jejich dramatizaci reálných příběhů či jejich nedokumentárnímu stylu. Ridderstrom (2023) se nad dramatickými seriály jakožto součástí true crime žánru zamýšlí ve své práci, ve které došla k závěru, že jsou tyto obsahy minimálně „blízké true crime žánru, neboť generují stejnou etickou agónii.“ Autoři jako například Rickard (2023) a Papia (2022) dále také argumentují, že tyto série nároky žánru splňují. Je také třeba dodat, že dramatizace opravdových událostí byla součástí žánru téměř od počátku jeho existence, na což ve své knize poukazuje i Murley (2008).

Populární platformou pro konzumaci true crime obsahů je v dnešní době také YouTube. Zatímco některá videa tohoto žánru mají relativně standardní formu, kdy moderátor sedí před kamerou a vypráví o skutečném zločinu, jiná zapojují kreativní praktiky, pomocí kterých se pokoušejí ke sledování nalákat více diváků (Hobbs a Hoffman, 2022). Příkladem je YouTuberka Bailey Sarian, která na svém kanálu vypráví true crime příběhy, zatímco si na obličej aplikuje make-up. Její videa se stala natolik populárními, že má dnes přes sedm milionů sledujících. Toto kombinování žánrů a aktivit, které Hobbs a Hoffman (2022) nazývají hybridizací true crime narativů, vnáší další etické dilema do žánru, který mnozí už tak považují za problematický.

1.4 Problémy a etické dilema true crime žánru

Jak již bylo naznačeno, true crime žánr je opředen řadou kontroverzí a problémů. V této podkapitole představím ty nejvíce relevantní.

1.4.1 Žánr je nespolehlivým zdrojem informací

Je třeba mít na paměti, že true crime obsahy nás mají nejen informovat, ale také zabavit. Boling (2019) a Cecil (2020) poukazují na to, že hranice mezi zábavou a fakty není pro true crime jasně stanovená, a tvůrci ji proto mohou i snadno překročit. Pokud tvůrci ve své snaze

opravdový příběh zdramatizovat buď vynechají důležitá fakta, nebo do příběhu přidají details, které nejsou pravdivé, mohou dle Punnetta (2018) nevědomky vytvořit obsah, který již dále nepodléhá nárokům, které jsou na true crime kladeny. Cecil (2020) ale poznamenává, že pouze tvůrce ví, kolik si toho z příběhu vymyslel. Publikem tuto informaci nemá, a proto věří, že je obsah založený na faktech.

V některých případech tvůrci nepravdivé informace nevytvářejí, ale pouze reprodukují. Zatímco existují pořady, podcasty či dokumenty, jež pracují s rodinami obětí a policisty za účelem získání přesných informací, či dokonce provádějí své vlastní vyšetřování, mnoho tvůrců true crime obsahů pouze sbírá veřejně dostupné informace převážně z internetových zdrojů (příkladem nám může být například již zmíněný český podcast *Opravdové zločiny*). Pokud tedy informace, které tvůrce najde a poté zopakuje svému publiku nejsou správné, dojde tím k jejich dalšímu šíření. Tvůrci navíc také obvykle neuvádí, odkud své informace získali, a jejich publikum tak neví, zdali byl zdrojem seriózní tisk, bulvár či třeba pouze diskusní fórum. (Aguilar a kolektiv, 2021)

1.4.2 Chybí souhlas zainteresovaných osob

True crime obsahy může vytvářet kdokoliv. Na tvůrce nejsou kladeny žádné vstupní požadavky, a proto jim k účasti stačí pouze vlastnit kameru, přičíst si několik internetových zdrojů a poté vytvořit vlastní podcast či YouTube video. Pozůstalí oběti trestného činu proto nemají žádný vliv na to, kdo a jak mluví o jejich blízkém.

Někteří pozůstalí doufají v to, že se o oběti v médiích bude mluvit, a to buď kvůli tomu, že doufají, že tak vyjdou na světlo nové stopy, jež povedou k vyřešení případu, nebo proto, že nechtějí, aby byl příběh jejich blízkého zapomenut. Dalším důvodem také může být snaha rodiny a přátel oběti o vzdělání společnosti ve snaze zabránit v budoucnosti podobným tragédiím. (Pâquet, 2021)

To ale samozřejmě není univerzální prožitek. Ztráta blízkého, a to navíc nečekaně a často brutálním způsobem, je pro mnohé traumatický zážitek. Není proto překvapivé, že si rodinní příslušníci oběti často nepřejí, aby se o případu jejich milovaného mluvilo, neboť to v nich vyvolává špatné vzpomínky. Jak zmiňuje Bradford (2016), proces hojení je pro pozůstalé po

obětích trestného činu nejen komplexní, ale často také nesouvislý proces, který je už tak narušován kriminálním vyšetřováním, a tvůrci true crime obsahů tento proces mohou ještě dále prodlužovat.

Casey (2011) na základě svého výzkumu uvedl, že kolem 80 % rodinných příslušníků obětí vražd vykazuje v dlouhodobém horizontu příznaky traumatu, přičemž až u třetiny z nich se rozvine posttraumatická stresová porucha. Bradford (2016) na tyto statistiky odkazuje ve svém článku, v němž tvrdí, že obsah s true crime tématikou může tyto rodiny opětovně traumatizovat, neboť je nutí si ztrátu prožívat znovu a znovu.

Bradford (2016) si touto zkušeností sama prošla, neboť její matka byla v roce 1991 zavražděna. Na motivy této události v následujících letech byla napsána kniha a poté také vznikl televizní pořad, a to i přes její protesty. Bradford (2016) své zkušenosti s médii po ztrátě matky shrnula následovně: „*Když mediální zájem přesáhne hranice zpravodajství a nebere ohledy na přání rodinných účastníků, mohou být jeho následky stejně ničivé jako samotná vražda.*“ Podobný názor na tuto problematiku má také Dancyger (2019), jejíž sestřenice Sabina byla zavražděna. Ve svém článku autorka ostře kritizuje jak tvůrce, tak také konzumenty true crime obsahů, a vysvětluje, že je pro ni představa, že by byl příběh její sestřenice přetvořen v zábavní pořad, nesnesitelná.

V některých případech se ale true crime obsahy oběťmi trestného činu nevěnují vůbec, neboť se soustředí na vraha. Takovým případem je například velmi úspěšný limitovaný seriál od Netflixu z roku 2022 s názvem *Monstrum: Příběh Jeffreyho Dahmera*, který se místo na životy a osudy obětí sériového vraha Jeffreyho Dahmera soustředí na jeho život a smrt. Delgado (2022) zmiňuje, že rodiny obětí nebyly o tvorbě tohoto seriálu informovány, a dokonce od nich nebyl požadován formální souhlas. Ačkoliv toto chování není nezákonné, dá se považovat za velice neetické, neboť se rodiny obětí o existenci seriálu dozvěděly ve stejnou dobu jako zbytek světa.

1.4.3 Žánr odráží sociální problémy

Co se týče případů pohřešovaných či zavražděných osob, média se disproporčně zaměřují na ty, které se týkají bílých žen. Tato skutečnost se stala tak široce přijímanou, že dostala

název – white missing woman syndrome neboli syndrom bílé pohřešované ženy.

Sommers (2016) provedl analýzu, aby existenci tohoto fenoménu buď potvrdil, nebo vyvrátil, neboť měl dojem, že existující literatura pro tento fenomén neposkytuje dostatečné empirické důkazy. Autor dospěl k závěru, že se o případech bílých žen píše v novinách mnohem častěji než o případech žen jiných ras, přičemž se případy žen obecně v novinách také objevují častěji než případy mužů. Sommers (2016) tuto genderovou preferenci přičítá tomu, že se média stále drží zažitých stereotypů, že ženy jsou více zranitelné pohlaví, přičemž muži jsou jako silnější pohlaví předurčeni spíše k roli agresora než oběti.

Nepoměrné psaní médií o případech bílých žen oproti případům žen jiných ras je dále dle Sommers (2016) důsledkem toho, že média předpokládají, že diváci mají o tyto případy větší zájem. To ale vytváří spirálu, neboť poté toto disproporční zpravodajství o určitých skupinách obyvatelstva divákům signalizuje, že jsou tyto případy více důležité, což v nich následně vyvolává větší zájem o tyto případy, a pro média je tedy výhodné o nich více psát.

Slakoff a Duran (2023) se rozhodly zanalyzovat, zdali jsou případy bílých žen probírány disproporčně i v podcastech s true crime tématikou, či je tento problém specifický pro zpravodajství. Je každopádně třeba poznamenat, že se autorky narozdíl od práce Sommers (2016) soustředily pouze na rasu obětí, nikoliv na jejich pohlaví, což znamená, že ačkoliv autorky v práci dělají závěry o existenci syndromu bílé pohřešované ženy, ve skutečnosti jim jejich analýza poskytla pouze informace o rasovém zastoupení žen v případech.

Slakoff a Duran (2023) k analýze použily vzorek epizod vybraných z populárních anglicky mluvících true crime podcastů, a z výsledků vyvodily, že případy bílých žen se v nich objevují častěji. Ze 34 epizod podcastů byla pouze jedna z nich zaměřená na případ černé ženy, a to i přesto, že je téměř 34 % zmizelých žen této rasy. I příběhy žen dalších ras, především poté příslušnic prvních národů, se v těchto podcastech objevují pouze výjimečně. Tyto výsledky poukazují na to, že je syndrom bílé pohřešované ženy velkým problémem i v obsazích s true crime tématikou, a žánr, podobně jako klasická média, odráží sociální problémy, jakými je například rasismus či sexismus.

Literatura dále poukazuje na to, že roli v množství a intenzitě zpravodajství o oběti hrají

kromě pohlaví a rasy i další faktory. Autoři Conlin a Davie (2015) konstatují, že jsou pro média příběhy obětí zajímavější, pokud je oběť mladá a ze střední či vyšší vrstvy. Tyto charakteristiky jsou přitom podle autorů natolik rozhodující, že je zmiňují už v samotné definici syndromu bílé pohřešované ženy.

1.4.4 Vliv žánru na společnost je dosud neznámý

True crime se ze své podstaty zaměřuje na násilí a zločiny. Krammer (2023) ve své práci upozorňuje na to, že dodnes není jisté, jaký může mít tento obsah dopad na lidi, kteří mají násilné sklony. Warwick (2006) dále tvrdí, že je dokázané, že vrazi konzumují knihy a další true crime obsahy, které se zabývají příběhy jejich předchůdců. To ale nutně neznamená, že jsou zločinci motivováni ke svému chování médií, které konzumují, a že je příběhy opravdových zločinů inspirují k provedení trestného činu. Lidé, kteří mají násilné sklony či je dokonce láká myšlenka vraždy, mohou totiž k tomuto obsahu přirozeně tíhnout právě proto, že již tyto pudy mají. Ačkoliv tedy dle Warwicka (2006) existuje spojitost mezi konzumací true crime žánru a touhou vraždit, nemůžeme s jistotou určit, zdali jsou tyto obsahy opravdu příčinou chování pachatelů.

Otázku, zdali média, která se zaměřují na násilí, propagují či dokonce způsobují reálnou agresi, se pokusilo zodpovědět již mnoho autorů. Cunningham a kolektiv (2016) například tuto problematiku rozebírají pro případ videoher a uvádí, že jsou veškerá tvrzení, že násilí v médiích plodí násilí reálné, nepodložená. Autoři zároveň poukazují na limitace, kterým výzkum v této oblasti čelí: ačkoliv je možné dokázat, že je mezi reálným násilím a násilím v médiích korelační vztah, je prakticky nemožné dokázat vztah kauzální. Jinými slovy, je velice těžké dokázat, že násilí v médiích je opravdovou příčinou násilí, které jedinec, jenž konzumuje určité mediální obsahy, provede. K obdobným závěrům ve svých studiích o účincích televizního násilí na diváka dále dospěli například Howitt a Cumberbatch (1974).

Opačný názor ale mají mezi jinými také Bushman a Gibson (2011), kteří na základě svého laboratorního výzkumu dospěli k závěru, že hraní videoher v lidech probouzí agresi, a to nejen okamžitě po jejich konzumaci, ale také až 24 hodin po ní. Je tedy zřejmé, že výzkumníci do dnešního dne nedošli v této problematice ke konsenzu a vliv násilí v obsazích s true crime tematikou zůstává nadále nejistý.

1.5 Ženy a true crime

1.5.1 Ženy jako primární konzumentky true crime obsahů

Primárními konzumentkami true crime obsahů jsou dnes právě ženy (Boling a Hull, 2018). Murley (2008) ale ve své knize píše, že tomu tak nebylo vždy. Autorka se pokusila identifikovat, kdo byl primárním publikem magazínů s true crime tematikou ve 20. století, a to pomocí analýzy reklam, které se v nich objevovaly. Její hypotézou bylo, že reklamy, které neměly úspěch by byly postupem času nahrazeny takovými, které korespondovaly se čtenářstvem.

Na základě sesbíraných dat Murley (2008) usoudila, že si editoři magazínů nejdříve nebyli jistí, na koho reklamami cílit. Během 30. let 20. století se ale reklamy již očividně zaměřovaly na muže všech vrstev, zatímco s postupem času reklamy začaly být mířeny spíše na nižší dělnickou třídu, důraz na muže přetrvával. To se podle autorky ukazovalo i na obálkách magazínů, na nichž se převážně objevovaly ženy v sugestivních pozicích, přičemž obsah magazínů se nepoměrně často soustřeďoval na sexuální násilí na mladých bílých ženách. V této době tedy vidíme kořeny fenoménu, který již byl zmíněn – syndromu bílé pohřešované ženy.

Éru true crime magazínů ukončil v 60. letech počátek masového vydávání true crime knih. Na obecnost těchto médií se do hloubky zaměřuje práce, jejíž autory jsou Vicary a Fraley (2010). Dle informací, které měli autoři k dispozici, se domnívali, že je čtenářstvo true crime knih složeno převážně z žen. To se tedy proto pokusili ve své studii nejen dokázat, ale také vysvětlit, neboť by dle jejich slov bylo „*rozumné předpokládat, že muži budou oproti ženám spíše přitahováni k tak krvavým tématům*“.

Vicary a Fraley (2010) ve své práci provedli celkem pět analýz, přičemž se v prvních dvou z nich zaměřili právě na dokázání či vyvrácení hypotézy, že jsou ženy k true crime knihám přitahovány více než muži. Autoři jako svá data použili recenze knih z Amazonu, z nichž chtěli zjistit, zdali ženy zanechávají komentáře u knih s true crime tematikou častěji než muži. V druhé části výzkumu Vicary a Fraley (2010) nabídli ženám dvě knihy, přičemž první

z nich obsahovala true crime motivy a druhá se tématem zaměřovala na násilí, ale do true crime žánru nespádala, aby zjistili, kterou z nich budou participantky preferovat.

Obě analýzy ukázaly, že jsou ženy přitahovány ke knižním příběhům o opravdových zločinech, a to navíc více než muži. Autoři také potvrdili, že tyto výsledky nejsou zkreslené tím, že ženy obecně více čtou. Ačkoliv ženy zanechávají recenze na Amazonu častěji, rozdíl mezi pohlavími není velký, jelikož jsou muži autory přibližně 48 % z nich. Výsledky analýzy přitom ukázaly, že ženy napsaly 70 % recenzí u true crime knih. Zároveň autoři také dokázali, že ženy pouze netíhnou ke knihám, jež obsahují násilí, ale specificky je zajímá true crime žánr. Ženy totiž podle autorů čtou například válečné knihy méně často než muži, a když jim byla nabídnuta true crime kniha a kniha obsahující násilí, participantky s převahou volily příběhy opravdových zločinů.

Autoři dále provedli sérii analýz, pomocí které se snažili odhalit příčinu toho, proč ženy k true crime knihám tolik tíhnou. Vicary a Fraley (2010) testovali tři hypotézy:

- Ženy jsou ke konzumaci true crime obsahů motivovány touhou po sebevzdělání v oblasti obranných taktik.
- Ženy na true crime obsazích zajímá psychologický aspekt zločinu a motivace zločince k jeho činu.
- Ženy na true crime obsazích přitahuje skutečnost, že jsou v nich obětí převážně jiné ženy.

Je třeba dodat, že autoři nezmiňují, proč vybrali k výzkumu zrovna tyto tři možné motivace žen ke konzumaci true crime obsahů či proč jsou právě tyto důvody více relevantní. Výsledky analýz ale potvrdily všechny tři nulové hypotézy, a ženy tedy ke čtení true crime knih podle autorů vede nejspíše kombinace faktorů.

Vicary a Fraley (2010) ale v závěru své práce zmiňují, že ve výsledku všechny tři motivace poukazují na to, že ženy chtějí zabránit tomu, aby se samy staly obětí zločinu. Pokud jim totiž true crime knihy pomohou chápat, jaké faktory zločince motivují k vraždění či jiné formě násilí, bude pro ně snazší se nebezpečné situaci vyhnout. V případě, že tato strategie nevyjde, jim poté obranné taktiky mohou pomoci uniknout ze spárů pachatele. To dle autorů

také vysvětluje, proč ženy preferují příběhy, v nichž jsou oběťmi další ženy – mohou totiž tak získat informace, které jsou pro ně relevantní.

Na ženy jakožto publikum true crime knih se dále také zaměřuje Browder (2006). Podobně jako Vicary a Fraley (2010) se autorka přiklání k názoru, že ženy nutně nezajímá příběh, který je v knihách vyprávěn, ale jejich prvotní motivací je touha poučit se z příběhů žen, které se staly obětí trestného činu. Autorka tedy předpokládá, že true crime knihy slouží ženám jako nástroj ke vzdělání, a ne nutně k zábavě.

Autorky Vitis a Ryan (2023) ale s tímto východiskem nesouhlasí. Ty totiž na základě svého kvantitativního výzkumu australských posluchačů true crime podcastů, jehož se zúčastnily převážně ženy, usoudily, že snaha vyhnout se tomu, aby se jedinec stal obětí zločinu, není primární motivací k poslechu true crime podcastů. Účastníci výzkumu naopak souhlasili s výroky o bezpečnosti jakožto motivačním faktorem pro poslech těchto obsahů ze všech nabídnutých možností nejméně. Vitis a Ryan (2023) místo toho vyhodnotily, že hlavními motivacemi fanoušků k poslechu jsou touha po zábavě a dále také jejich zájem o vyšetřování. Autorky uvádějí, že vzhledem k tomu, že téměř 90 % účastníků výzkumu byly ženy, není možné výsledky zobecňovat pro všechny posluchače true crime podcastů a místo toho jsou lepším ukazatelem toho, proč tyto obsahy konzumují právě ženy.

Na publikum dnes velmi populárních true crime podcastů se zaměřují Boling a Hull (2018). Autoři pro získání dat použili online dotazníkové šetření, jehož se zúčastnilo přes 300 respondentů. Výsledky jejich výzkumu ukázaly, že i true crime podcasty jsou poslouchány především ženami, které tvoří 73 % jejich publika, což potvrzuje, že true crime žánr je v dnešní době u žen populární nehledě na typ média, pomocí kterého jej konzumují.

Boling a Hull (2018) zkoumali, zdali se mění motivace diváků k poslechu true crime obsahů s věkem a pohlavím. Důvod, proč podcasty poslouchají, účastníci v dotazníku vybírali ze seznamu daných možností. Tři nejčastější důvody, které účastníci vybrali jako motivaci k poslechu true crime podcastů, byly, dle četnosti výskytu, zábava, příhodnost a nuda. Výsledky byly identické pro ženský genderově oddělený panel, což není překvapivé vzhledem k tomu, že téměř tři čtvrtiny respondentů byly ženy. Muži jakožto své hlavní

motivace zvolili stejné faktory.

Důvody ke konzumaci true crime podcastů, které jsou ale dle výsledků specifické pouze pro ženy, jsou únik a voyeurismus. Analýza, kterou Boling a Hull (2018) provedli, tedy ukazuje, že ženy používají true crime obsahy k tomu, aby na moment unikly od svého skutečného života a problémů. Zároveň je na příbězích přitahuje, že mohou nahlédnout do životů a myslí jiných, a to ať už se jedná o pachatele či oběť.

Autoři také usoudili, že ženy jsou častěji než muži k poslechu motivovány sociálními aspekty. To znamená, že některé ženy podcasty poslouchají, aby se poté mohly o obsazích bavit s ostatními, a to ať už ve svém každodenním životě nebo na sociálních sítích či internetových fórech. Na to, že ženy často potřebují po konzumování true crime obsahů prostor, kde se mohou svěřit se svými názory, poukázala také Browder (2006). Dle ní si ženy často hledají online prostory, v nichž mohou nejen sdílet své myšlenky, ale také se socializovat s dalšími lidmi, které true crime zajímá.

Tato socializace se ale pomalu přesouvá z online prostoru spíše do přímých interakcí. Zatímco Browder (2006) uvádí, že ženy pro rozhovory o true crime knihách používají převážně online fóra, neboť se za svůj zájem o tento žánr stydí a na internetu mohou tyto mediální obsahy rozebírat anonymně s lidmi, kteří jim rozumí, Boling a Hull (2018) zjistili, že zatímco 44 % respondentů uvedlo, že preferují o true crime obsazích mluvit takzvaně face-to-face, pouze 18 % dotazovaných o těchto obsazích radši mluví v online prostoru. Tento posun by mohl být způsoben právě rozmachem true crime podcastů, které jsou dle Sherrill (2022) rok od roku populárnější. Ženy již nejsou svým koníčkem zahanbeny, a proto se k němu nebojí na veřejnosti přiznat.

1.5.2 Ženy jakožto aktivní publikum žánru

Veškerý dosavadní výzkum do oblastí motivací žen ke konzumaci true crime obsahů, jež byl představen v předchozí podkapitole této práce, je založen na předpokladu, že ženy jsou aktivním publikem mediálních obsahů, což znamená, že samy rozhodují o tom, jaké obsahy a proč budou konzumovat (McQuail, 2010). Koncept aktivního publika je dále svázán s takzvanou teorií užití a uspokojení.

Teorie užití a uspokojení se zaměřuje na to, proč konzumenti vyhledávají určité mediální obsahy a jaké touhy se tím snaží uspokojit (McQuail, 2010). Katz (1959) ve své práci dále uvádí, že přístup užití a uspokojení se „*neptá co média dělají lidem, ale co lidé dělají s médii*“. Teorie tedy přisuzuje publiku aktivní roli a už na ně nekouká pouze jako na jedince, které média ovlivňují, ale místo toho uznává, že lidé si média sami vybírají za nějakým účelem a pak na ně různě reagují a také si z nich odnáší různá sdělení (Jiráková a Köpplová, 2009). Konzumaci mediálních obsahů tedy ovlivňuje celá řada charakteristik konzumenta a jeho výběr je ovlivněn jeho preferencemi a touhami, což teorie bere na rozdíl od předchozích interpretací, kdy bylo s publikem zacházeno jako s homogenní skupinou, v potaz (Brown a kolektiv, 2012). O představené koncepty aktivního publika a dále teorie užití a uspokojení se opírá i tato práce, jejíž cílem je mimo jiné také identifikovat, co ženy motivuje k tomu, aby true crime žánr konzumovaly.

1.5.3 Reprezentace žen v true crime žánru

V první polovině 20. století byly hlavními konzumenty true crime obsahů především muži z nižších vrstev. Podoba magazínů o opravdových zločinech tomu proto byla také uzpůsobena od obálky až po jejich obsah, a to ve snaze prodat co nejvíce výtisků, a tedy vygenerovat co největší zisk. Některé magazínové obálky, zejména v počátcích jejich vydávání, zobrazovaly ilustrace a později fotografie mužů či předmětů, které měly spojitost s příběhy obsaženými ve specifickém výtisku. Nejčastěji ale obálky vyobrazovaly ženy v sugestivních pozicích, často spoře oblečené, přičemž jediná návaznost na obsah magazínu byl jejich vyděšený výraz a chytlavé titulky, které slibovaly násilí a skandál. Mezi obálkou a samotným obsahem magazínu tedy existoval kontrast: zatímco obálka prodávala sex a tajemství, články uvnitř byly seriózní a faktické, ilustrované fotografiemi skutečných nevyumělkovaných lidí a vražedných zbraní. (Murley, 2008)

Fotky a ilustrace na úvodních stránkách byly ale s postupem času více a více extrémní. Murley (2008) zmiňuje, že v polovině 60. let bylo obvyklé, že obálky vyobrazovaly ženy mrtvé či jakožto oběti fyzického i sexuálního násilí. Dle autorky tyto obálky měly vzbuzovat voyeuristické tendence mužů v naději, že to bude dostatečná motivace pro koupi magazínu.

Důraz na sexuální násilí ale přetrvával až do 70. a 80. let, kdy se primárním true crime médiem

staly knihy. Browder (2006) zmiňuje, že true crime knihy přitom často démonizovaly ženskou sexualitu, která dle autorů poté nutně vedla ženy k nezodpovědnému chování, které je stálo život. Tyto příběhy měly ženy varovat před nebezpečím, do kterého se vlastní vinou dostanou, pokud dají přednost svobodě a liberálnímu smýšlení před tradiční rolí ve společnosti. Autorky Browder (2006) a Murley (2008) datují změnu v obsazích true crime knih do 90. let, kdy začaly být populární příběhy domácího násilí a vražd, které nahradily předchozí narativy o sériových vrahách a sexuálním násilím.

Ve stejnou dobu byly také populární televizní true crime pořady, jež se zabývaly rekonstrukcemi opravdových zločinů ve snaze získat od diváků informace, které by mohly vést k zatčení pachatele. Cavender a kolektiv (1999) analyzovali, jak bylo s oběťmi ženského pohlaví v jednom z nich zacházeno², a došli k závěru, že ženy obecně v pořadu mluvily pouze výjimečně. I když dostaly šanci se v epizodě vyjádřit ke své vlastní viktimizaci, jejich slova vždy odpovídala zažitým stereotypům o pozici žen ve společnosti. Zaměstnání žen většinou nebylo vůbec zmíněno a důraz byl místo toho kladen na jejich rodinný status a mateřství.

Cavender a kolektiv (1999) dále uvádějí, že ačkoliv byly ženy prezentovány jako bezbranné a byl kladen důraz na to, že jsou oběťmi trestného činu, zároveň jim moderátor či další hosté pořadu kladli vinu za to, co se jim stalo, a to nehlédě na okolnosti, za kterých k útoku došlo. Cavender a kolektiv (1999) k tomuto obviňování obětí specificky píšou: „*Špatné věci se dějí ženám, které jdou ven samy, které jsou naivní, které věří špatným mužům. Špatné věci se také dějí ženám, které dodržují pravidla.*“ Útok na oběť byl v pořadu také napodoben, a to často včetně explicitních detailů.

V dnešní době, kdy publikum true crime médií tvoří z většiny ženy, se změnil marketing těchto obsahů, ale samotné zacházení se ženami se v nich se mění jen pomalu. Jak vysvětluje Washak (2018), i přesto, že jsou ženy primárními konzumentkami true crime žánru, a zároveň jsou v těchto obsazích vyprávěny především jejich příběhy, většina mediálních obsahů v tomto žánru je stále produkována muži. Posun ale pomalu nastává s rozvojem a

² Specificky se jednalo o pořad America's Most Wanted.

neustále se zvyšující popularitou true crime podcastů jako například *Serial* a *My Favourite Murder*, neboť jsou jejich moderátory velice často ženy (Rodgers, 2023; Sherrill, 2022).

Rodgers (2023) se ve své práci zaměřuje na přeměnu true crime obsahů během posledních let na základě fanouškových reakcí a kritiky na příkladu podcastu *My Favourite Murder*. Tento podcast, jehož moderátorkami jsou Karen Kilgariff a Georgia Hardstark, byl ve svých počátcích kritizován za neinkluzivní jazyk i formát pořadu.

Rodgers (2023) popisuje, jak se epizody podcastu v reakci na zpětnou vazbu fanoušků začaly měnit. Moderátorky přestaly věnovat tolik pozornosti pachatelům a místo toho se zaměřily na oběti, jež už také často nezapadaly do stereotypu bílé, mladé a zámožné ženy. Dalším zlepšením byl také více inkluzivní jazyk moderátorek, které se začaly vyhýbat označením jako například prostitutka, které má historicky a kulturně získanou negativní konotaci. Na příkladu tohoto podcastu lze tedy sledovat posun k lepší reprezentaci obětí, a tedy nutně i žen, která by postupně mohla proniknout kromě podcastů i do dalších mediálních obsahů true crime žánru.

Případy žen se v médiích obecně objevují častěji než případy mužů, a to i přesto, že muži dle globální studie Organizace spojených národů z roku 2023 tvoří 81 % obětí vražd (Cecil, 2020). Cecil (2020) ale vysvětluje, že v dnešní době ženy vystupují v true crime narativech nepoměrně často také jako pachatelky. Autorka tuto skutečnost vysvětluje tím, že společnost vraždící ženy fascinují, neboť si diváci neumí propojit své představy a iluze s realitou toho, že i ženy jsou schopné násilí. Paradoxně se tedy zdá, že nejčastější případ vraždy, tedy situace, kdy je pachatelem i obětí muž, je pro média i diváky nezajímavý.

2 Metodologie

V metodologické části práce nejdříve vysvětlím principy a účely kvalitativního výzkumu a dále také zakotvené teorie. Poté stručně shrnu výzkumné cíle této práce a také formuluji výzkumné otázky, na které se pokusím odpovědět pomocí následné analýzy. V neposlední řadě bude popsán proces sběru dat.

2.1 Kvalitativní výzkum

Tenny a kolektiv (2017) ve své práci konstatují, že cílem kvalitativního výzkumu je hlubší pochopení zkoumaného fenoménu, nikoliv jeho kvantifikace, a tento přístup je proto vhodný v případě, že je cílem výzkumu pochopit lidské chování či zkušenosti. Strauss a Corbin (1999) dále vysvětlují, že výzkum můžeme považovat za kvalitativní, pokud při jeho provedení nebyly použity statistické nástroje a metody.

Autoři Zhang a Wildemuth (2009) upozorňují na to, že pro pochopení rozdílu mezi přístupy k výzkumu je třeba si uvědomit, že kvalitativní metody jsou induktivní, přičemž ty kvantitativní jsou deduktivní. To znamená, že zatímco kvantitativní výzkum je založený na teoretických rámcích a hypotézách, jež jsou pevně stanoveny před tím, než výzkumník započne proces sběru dat a následně také samotnou analýzu, kvalitativní výzkum tento přímočarý lineární charakter nemá. Jak uvádí Thomas (2023), induktivní přístup spočívá v prvotním sběru hloubkových dat a jejich následné analýze, při které jsou identifikovány opakující se motivy a koncepty, z nichž poté teprve odvozujeme teoretické poznatky. Jak tedy vysvětluje Hendl (2005), pojmy dedukce a indukce určují, jaký existuje vztah mezi daty a teorií ve výzkumu; zatímco dedukce označuje situaci, kdy z teorie odvozujeme tvrzení, která poté testujeme pomocí sesbíraných dat, indukce označujeme případ, při kterém jsou data použita pro následné získání teorie.

Tenny a kolektiv (2017) dále upozorňují na to, že kvalitativní přístup k výzkumu je často jedinou možností, jak pochopit a vysvětlit fenomény, jež je buď náročné nebo nemožné kvantifikovat. Kvalitativní výzkum má ale také své limity. Hussein a kolektiv (2014) poukazují na limitovanou zobecnitelnost výsledků kvalitativních výzkumů oproti těm

kvantitativním. Hendl (2005) vysvětluje, že tento problém je způsoben nenáhodným výběrem participantů v kvalitativním výzkumu, kteří jsou vybíráni na základě jejich znalosti o zkoumaném fenoménu.

Vzhledem k charakteru zkoumané problematiky jsem se proto rozhodla provést právě kvalitativní výzkum. Jak bylo v této kapitole vysvětleno, ten nám je schopný přiblížit lidské motivace a prožitky a zároveň nám dovoluje problém zkoumat do hloubky. Jelikož je cílem této práce pochopit a vysvětlit, proč ženy tíhnou k true crime obsahům, a zjistit, jak tento žánr vnímají a jak s ním dále interagují, je použití kvalitativních metod optimální.

2.2 Zakotvená teorie

Analýza bude v této práci provedena za pomoci principů takzvané zakotvené teorie. Tato analytická metoda byla poprvé popsána autory Glaserem a Straussem v roce 1967. Ačkoliv autoři zakotvenou teorii představili jakožto sociologickou metodu, dnes je rozsáhle používána napříč disciplínami v kvalitativním výzkumu (Řiháček a kolektiv, 2013).

Řiháček a Hytych (2013) ve své práci vysvětlují, že je mnohdy pojem zakotvená teorie nesprávně používán jako označení pro všechny analytické metody používané v kvalitativním výzkumu. Bryant a Charmaz (2007) zdůrazňují, že ačkoliv se pod označením zakotvená teorie skrývá celá skupina rozličných metod, existují charakteristiky, jež je odlišují od jiných výzkumných principů. Dle autorů je samotnou podstatou zakotvené teorie to, že sběr dat a analýza probíhají zároveň. Je také nepodmínečně nutné, aby výstupem této analýzy byla teorie, nikoliv pouhé vytvoření a následný obecný popis kategorií získaných na základě sběru a analýzy dat (Řiháček a Hytych, 2013).

Pro analýzu je podle principů zakotvené teorie klíčové takzvané kódování, jež Strauss a Corbin (1999) definují jako „*operace, pomocí nichž jsou informace rozebrány, konceptualizovány, a opět složeny novými způsoby*“. Dle autorů je právě kódování klíčovým nástrojem, který výzkumníkovi dovoluje nejen data popsat, ale také z nich získat jedinečné teoretické poznatky.

Sesbíraná data byla z tohoto důvodu v této práci analyzována pomocí otevřeného a axiálního

kódování. Otevřené kódování sestává z toho, že výzkumník sesbíraná data, v našem případě tedy přepsané rozhovory s konzumentkami true crime obsahů, opakovaně prochází, dělí je na menší části a označuje v nich relevantní jevy a témata pomocí kódů. Ty poté seskupuje do kategorií. Jak vysvětlují Řiháček a Hytych (2013), cílem této fáze kódování je „konceptualizovat naše data, tj. postupně vytvořit pojmy, které zachycují „esenci“ konkrétních analyzovaných událostí či jevů“. Autoři ale také vysvětlují, že samotné koncepty, jež z otevřeného kódování získáme, jsou nevyovídající a pro výzkumníka nezajímavé, a je proto nutné se zamyslet nad vztahy, které mezi nimi jsou. Proto dochází k axiálnímu kódování. Při této fázi je třeba identifikovat nejen to, že spolu koncepty souvisí, ale také je nutné blíže specifikovat jak. Na základě těchto souvislostí a vztahů dochází k novému uspořádání a propojování kategorií a podkategorií (Strauss a Corbin, 1999).

2.3 Cíle výzkumu a výzkumné otázky

Jak jsem vysvětlila v teoretické části práce, ženy dle dostupných studií tvoří téměř dvě třetiny publika true crime žánru, a to navíc napříč formáty (Vicary a Fraley, 2010; Boling a Hull, 2018). Tato práce si proto klade za cíl zjistit, proč ženy k těmto obsahům tíhnou, a jaké jsou jejich názory na tento žánr. Kromě motivace ke konzumaci true crime obsahů se tedy dále zaměřím na to, jak ženy žánr vnímají a zdali a jak s ním dodatečně interagují.

Empirická analýza této diplomové práce by měla doplnit limitovaný výzkum týkající se tématu fascinace žen true crime žánrem, a tedy tematicky navázat na relevantní práce v tomto oboru, specificky ty, jejichž autory jsou Browder (2006), Vicary a Fraley (2010), Boling a Hull (2018), a do jisté míry také Vitis a Ryan (2023). Tato práce se ale nezaměřuje na specifické médium, skrz které publikum true crime konzumuje, místo toho se obecně zaměřuje na názory žen na samotný žánr bez ohledu na to, v jaké podobě true crime sledují, čtou či poslouchají.

Během psaní této práce došlo k formulování a na základě analýzy následně také upřesnění výzkumných otázek a podotázek. Řiháček a Hytych (2013) vysvětlují, že hlavním úkolem výzkumné otázky je v kontextu zakotvené teorie „identifikovat zkoumaný jev“. Autoři také

vysvětlují, že výzkumná otázka nám pomáhá stanovit, co je naším primárním zájmem, a dále také určit, které informace už nás nezajímají.

Hlavní výzkumná otázka této práce zní následovně: *Jaké jsou motivace žen k opakované konzumaci obsahů true crime žánru?* Vedlejší otázky jsou poté zaměřeny na to, jak ženy true crime žánr vnímají a jak s jeho obsahy interagují, a zní následovně: *Jaká jsou dle žen pozitiva a negativa true crime žánru? Jaký má dle žen žánr vliv na jejich osobní bezpečnost? Interagují ženy s true crime obsahy dodatečně po jejich konzumaci buď v online prostoru či ve svém reálném životě?*

2.4 Sběr dat

Data pro analýzu jsem získala za pomoci hloubkových polostrukturovaných rozhovorů. Tento způsob sběru dat byl vybrán, neboť polostrukturované rozhovory dovolují předchozí přípravu scénáře, ale také poskytují možnost otázky doplnit či případně změnit jejich pořadí během samotného rozhovoru (Larkin a kolektiv, 2021). To výzkumníkovi poskytuje větší svobodu než rozhovor strukturovaný.

Možnost se případně doptat participantek na dodatečné informace v návaznosti na jejich odpovědi na připravené otázky byla rozhodujícím faktorem pro výběr polostrukturovaných rozhovorů jakožto metody pro sběr dat. Larkin a kolektiv (2021) uvádí, že právě neočekávané odklony od připravených otázek často mají pro výzkum největší přínos. Podle autorů je dále také třeba si uvědomit, že výzkumník i participant mají při rozhovoru aktivní roli, přičemž je to právě participant, kdo je expertem na zkoumané téma, jelikož s ním má žitou zkušenost.

Participantky byly v této práci získány nejdříve skrz osobní známosti a poté dále pomocí metody sněhové koule. Podstatou této náborové metody je to, že jsou účastnice získány skrz prostředníka (Naderifar a kolektiv, 2017). Participantek jsem se tedy na závěr rozhovoru ptala, zdali znají další ženy, která také pravidelně konzumuje true crime obsahy. Na základě jejich doporučení jsem poté tyto ženy případně kontaktovala s dotazem, jestli by byly ochotné se výzkumu zúčastnit. Metoda sněhové koule zároveň pomohla diverzifikovat

vzorek participantek, a to především v geografickém ohledu. Pomocí těchto strategií byl získán dostatečný počet účastnic, a tedy nebylo třeba účastnice hledat pomocí dalších taktik, jakými by mohl být například příspěvek umístěný ve skupinách na sociálních sítích týkajících se podcastů či pořadů s true crime tematikou.

Participantky jsem zvolila na základě předem určených kritérií. Vzhledem ke zkoumanému tématu bylo nutnou podmínkou, aby byly všechny účastnice ženského pohlaví či se tak identifikovaly. Druhým kritériem byl věk, přičemž byla stanovena pouze spodní hranice, a to na 18 let. Poslední podmínkou bylo to, že jsou ženy pravidelnými konzumentkami true crime obsahů. Z tohoto důvodu ale bylo nutné definovat, co bude pro výzkum účelu považováno za pravidelnou konzumaci tohoto žánru. V tezi diplomové práce jsem uváděla, že při výběru participantek *„bude brán zřetel na to, aby participantky byly konzumentkami pravidelnými, tedy aby materiály o opravdových zločinech sledovaly, poslouchaly či četly alespoň několikrát do měsíce“*. Vzhledem k neurčitosti tohoto výroky jsem se rozhodla v této práci pravidelnou konzumentku dále definovat jako ženu, která true crime obvykle konzumuje v jakékoli podobě alespoň dvakrát do měsíce. Během rozhovorů ale většina participantek uvedla, že true crime obsahy konzumují i několikrát do týdne.

Tabulka 1 níže obsahuje seznam účastnic. Jména účastnic byla anonymizována, což znamená, že uvedené jméno je vždy pouze náhodně vybraným pseudonymem, které se však vždy liší od skutečného jména účastnice. Uvedený je také věk a zaměstnání participantek. Pořadí v tabulce je určeno tím, kdy rozhovor proběhl, což znamená, že účastnice Aneta byla první, kdo se výzkumu zúčastnil.

Tabulka 1: Seznam participantek výzkumu

Pseudonym	Věk	Zaměstnání
Aneta	30	Překladatelka
Beáta	27	Expert Market Intelligence
Daniela	26	CRM analytička
Ema	28	Učitelka
Hana	23	Studentka VŠ a copywriterka
Ivana	50	Rozpočtářka
Jana	49	Administrativní pracovnice
Klára	18	Studentka gymnázia
Laura	18	Studentka gymnázia
Marie	21	Studentka VŠ
Natálie	35	Provozní hotelu
Petra	52	Zdravotní sestra
Radka	26	Auditorka

Účastnic jsem se dále také ptala na jejich nejvyšší dosažené vzdělání, ale vzhledem k tomu, že hned několik z nich je v současné době studentkami, jsem tuto informaci shledala zavádějící, a proto v tabulce není uvedena. Mezi účastnicemi ale byly ženy s rozlišnou úrovní vzdělání, a to s ukončeným středoškolským vzděláním bez maturity, středoškolským vzděláním s maturitou, bakalářským vzděláním a vzděláním magisterským. Dvě účastnice jako své nejvyšší dosažené vzdělání uvedly základní, což ale je způsobeno tím, že byly v době konání rozhovorů obě studentkami gymnázia. Participantky dále byly bydlištěm z okresů Cheb, Chomutov, Karlovy Vary, Kladno, Pelhřimov, Písek, Plzeň-město, Sokolov, Trutnov a dále také z Prahy

Jak je z tabulky patrné, analyzovaných rozhovorů bylo celkem 13. Během sběru dat jsem ale provedla ještě další dva rozhovory, které byly ze vzorku vyřazeny a nepřepsány, jelikož se ukázalo, že participantky nesplňují kritéria pro výzkum.

2.5 Průběh a zpracování rozhovorů

Participantkám jsem před začátkem rozhovoru vysvětlila průběh a účel výzkumu. Poté byl získán jejich slovní souhlas s provedením rozhovoru, jeho nahráním a také s jeho pozdějším zpracováním. Participantky byly dále poučeny o tom, že mohou rozhovor v jakémkoli jeho stádiu bez uvedení důvodu okamžitě ukončit. Účastnicím byla dále přislíbena anonymita, která byla v práci zajištěna již zmíněnými pseudonymy.

Většina rozhovorů proběhla přes videohovor, a to buď přes WhatsApp, anebo přes Facebook Messenger. Participantkám, které žijí v mém okolí, byla nabídnuta možnost si vybrat, zdali preferují osobní rozhovor nebo rozhovor přes videohovor, přičemž dvě z účastnic si vybraly právě možnost osobního setkání. Participantky dostaly tuto možnost výběru, aby bylo zajištěno, že se během rozhovoru budou cítit co možná nejvíce komfortně. Osobní setkání a videohovory byly vybrány, jelikož obě tyto metody zajišťují zachování jak zvukového, tak také obrazového aspektu rozhovoru.

Jenner a Myers (2019) ve své práci vysvětlují rozdíly mezi rozhovory provedenými během osobního setkání a během videohovoru. Jejich východiska ukazují, že videohovory jsou srovnatelnou alternativou osobního setkání, přičemž dle autorů mohou za určitých podmínek přinést dokonce i lepší výsledky. To přičítají tomu, že během videohovoru jsou účastníci ve svém prostředí, kde se cítí bezpečně, a mohou proto být více sdílnými. Rozhovor provedený zprostředkovaně skrz videohovor navíc dle nich nesnižuje schopnost výzkumníka si získat důvěru participanta. K podobným závěrům došla i Weller (2017), která ve své práci vysvětluje, že někteří participanti při videohovoru mohou cítit menší stud, což je vede k tomu, aby byli při rozhovoru více otevření. Na základě těchto empirických poznatků o výhodách zprostředkovaných rozhovorů jsem se tedy rozhodla, že jsou vhodnou alternativou osobního setkání.

Jak již bylo zmíněno, provedené rozhovory byly polostrukturovaného charakteru, což znamená, že jsem před tím, než jsem s rozhovory začala, vytvořila průvodní seznam otázek. V některých případech bylo během rozhovoru změněno pořadí otázek či byla některá z otázek vynechána, neboť ji participantka buď už zodpověděla, nebo se na základě jejích

odpovědí ukázalo, že otázka není pro její specifickou situaci relevantní. To se dělo například u otázek týkajících se moderátorek true crime podcastů, které jsem pokládala pouze jejich posluchačkám. Dále jsem se také participantek obvykle doptávala na dodatečné otázky, které se odvíjely od jejich předchozích odpovědí.

Připravené otázky se obecně týkaly čtyř témat:

- první okruh otázek – frekvence konzumace a preferované formáty
- druhý okruh otázek – motivace participantek ke konzumaci true crime obsahů
- třetí okruh otázek – názory participantek na true crime žánr
- čtvrtý okruh otázek – sociální aspekt konzumace true crime obsahů a dodatečná interakce participantek s obsahy.

Specifické otázky, které byly participantkám pokládány, a připravený scénář rozhovoru může být nalezen v příloze.

Rozhovory byly ve všech případech nahrány na hlasový záznamník na mém mobilním telefonu. Tyto nahrávky poté byly přepsány. Je třeba dodat, že přepisy obsahují pouze relevantní informace použitelné k analýze, což znamená, že neobsahují například úvodní a závěrečnou zdvořilostní konverzaci mezi mnou a participantkami či poučení a informace o účelu výzkumu, které jsem před začátkem samotného rozhovoru účastnicím poskytla. Dále jsem také vynechala pasáže hovoru, které se příliš odklonily od zkoumaného tématu, a tudíž jsem je shledala irelevantními. Rozhovor byl přepsán doslovně, což znamená, že pasáže, jež budu citovat v následujících kapitolách této práce, v některých případech obsahují hovorové obraty, nespisovnost či vulgarismy a jsou v nich často porušovaná také stylistická pravidla.

3 Hlavní východiska výzkumu

V této části představím kategorie a podkategorie, jež vyplynuly z analýzy dat, která byla podrobně popsána v metodologické části této práce. Důraz je dále kladen na zasazení výsledků do kontextu již existující literatury v této oblasti výzkumu. Kapitola je zakončena obecnou diskusí výsledků, kde jsou také shrnuty limitace výzkumu.

3.1 True crime jako nástroj pro pochopení a interakci se zločinem

Výzkum ukázal, že je pro ženy téma zločinu fascinující, ale přirozeně také děsivé. Participantky si proto přejí pochopit, proč se zločiny dějí, a dále identifikovat, co se musí stát v životě či v mysli člověka, aby se k takovému zlu uchýlil.

„Jakože jakoby ten žánr, nad tím hodně pak jako přemejšlim a říkám si, jak ty jako lidi můžou takhle jako přemýšlet a jak se k takovým jako věcem vůbec dostanou.“ (Klára, 18)

Participantky projevovaly velký zájem o true crime obsahy zaměřující se na život zločince, neboť v těchto příbězích mohou hledat motiv pro čin pachatele. Z rozhovorů byla dále patrná víra konzumentek v to, že i ten nejhorší čin musí mít své racionální opodstatnění, přičemž absenci motivu či vysvětlení považovaly za frustrující. Ačkoliv ženy zajímá, co zločinu předcházelo, o samotném činu slyšet nechtějí. Participantky uváděly, že je pro ně dostatečné, když se o zločinu dozví pouze obecné informace, a vadí jim, když true crime zachází do explicitních detailů. Právě možnost obsah vypnout v případě, že je jim popis násilí nepříjemný, dělá z true crime žánru pro ženy bezpečný prostor, ve kterém mohou s tímto tématem interagovat.

Participantky ale dále také zajímá, co se stane po samotném zločinu. Policejní vyšetřování je v příbězích baví, a navíc v ideálním případě vede k uzavření případu, což je dle participantek nejlepší možná situace, jelikož cítí nelibost k narativům o nevyřešených zločinech. Potrestání zločince je navíc podle nich přirozené vyústění příběhu, jelikož si zlo zaslouží být potrestáno.

3.1.1 Psychologie a zázemí vraha jako klíčová část narativu

Participantky během rozhovorů shodně tvrdily, že jim přijde důležité, aby true crime obsahy věnovaly pozornost rodinnému zázemí, ze kterého zločinec vzešel, jelikož si uvědomují, že tyto okolnosti mohou do určité míry ovlivnit jednání jedince. Dle žen jsou tyto detaily klíčové pro pochopení toho, co zločince k činu vedlo, a bez nich true crime narativ považují za neúplný.

„Jako těm zločinům předchází nějaký to jako jejich dětství, toho pachatele. A vlastně jako důležitý podle mě je třeba to jejich dětství, co si teda jako zažili, jejich trauma... Takže jako vlastně každá ta část je pro mě v uvozovkách jako důležitá, abych měla každej ten kousek do té svoji skládačky, a dokázala si to nějak jako v hlavě poskládat.“ (Hana, 23)

„Jako co mi ještě přijde zajímavý je to prostředí, ve kterým ten člověk vyrůstal, ten vrah. Když jako to, co si vlastně prožil v dětství, jako co ho k tomu vedlo. Protože stává se, že jako to měl ten člověk strašně těžký a vlastně to k tomu tak jako směřovalo, ale pak jsou i příběhy, kde jako perfektní rodina, dokonalý, jako všechno skvělý a vlastně nikdo neví co se jako stalo a najednou mu hráblo a začal dělat ty příšerný věci. To pak už jako fakt nechápu.“ (Beáta, 27)

Mezi další podstatnou část příběhu poté ženy řadily informace o mentalitě zločince a o jeho psychickém stavu během a po provedení zločinu. Participantky během rozhovorů uváděly, že psychické problémy dle nich musí ve zločinu hrát zásadní roli, jelikož zdravý jedinec by se k takovým činům neuchýlil. Není tedy překvapivé, že si konzumentky přejí, aby true crime obsahy tomuto tématu věnovaly dostatek prostoru, jelikož tyto informace považují za klíčové při snaze čin pachatele pochopit. Je také třeba zmínit, že právě zájem o detaily o psychickém rozpoložení o mentalitě pachatelů, se prolínal napříč všemi rozhovory, přičemž většina participantek tento prvek označovala za vůbec nejzajímavější část true crime příběhů.

„Možná mě spíš právě zajímá jakoby ta psychologie toho, jako co se stane, jak bych to řekla, co musí jako ovlivňovat toho člověka, aby se to zvrhlo vlastně v to, že začne nějakým způsobem být vlastně násilnickej nebo prostě vraždit. Že tam vlastně ten člověk musí být

nějakým způsobem psychicky nemocnej, ale pak plus jsou tam ještě taky nějaký ty vnější podmínky, co tomu jako přidaj, co to odkryjou tady tuhle jako úchylku dalo by se říct.“ (Petra, 52)

„Tak mně se třeba úplně nejvíc líbila ta Psychologie sériových vrahů³, protože mě jakoby spíš zajímá, z jakých rodin vzejdou, kdy se to jako s nima stane. A pak samozřejmě jako kolik je obětí, jakým způsobem a proč. Ale spíš jako hlavně odkud přišli a jak se to z těch lidí teda jako stane, to je nejvíc zajímavý, a je to víc v těch knížkách.“ (Ivana, 50)

Na druhou stranu ale také některé z participantek i přes svůj zájem vyjadřovaly nelibost k tomu, jak je s těmito tématy v true crime příbězích nakládáno, jelikož mají pocit, že se jimi tvůrci snaží chování zločince omluvit. Z odpovědí účastnic výzkumu bylo patrné, že si ony samy nemyslí, že by špatné rodinné zázemí, problémové dětství či psychické problémy byly omluvou pro pachatelovo jednání. Ženy tedy pociťují dilema, jelikož si přejí znát podrobnosti o životě a mentalitě vraha, aby si udělaly obrázek o tom, co k jeho jednání vedlo a jaké důvody pro takové konání měl, ale zároveň pociťují, že s těmito informacemi není v true crime žánru nakládáno s dostatečnou opatrností.

„Ale takhle když se soustředí na toho vraha... Mám často pocit, že se snaží až jako omluvit to proč jsou takový a proč jako vraždili. Prostě jako ha, on byl praštěnej do hlavy, když byl malej nebo měl hrozný rodiče, takže vlastně od nich se tohle naučil, a byl doma třískanej, takže tady se tomu naučil. A to mi přijde, já nevím, je to asi důvod, ale není to jako omluva. Znáám spoustu lidí, který měli těžký dětství a prostě nejdou vyvraždit celý město.“ (Aneta, 30)

„A ted' mi jako přišlo občas, že trošku možná jako omlouvali to, co udělali, třeba tím, že měli těžký dětství, což mi jako vadí, protože mi přijde, že to jako nic neomluví, to, co jako provedli.“ (Laura, 18)

Otázkou ale je, zdali zájem žen o podrobnosti pachatelova života odhaluje jejich voyeuristické tendence. Například Browder (2006) ve své práci došla k závěru, že právě

³ Jedná se o knihu Drbohlava Andreje z roku 2013.

voyeurismus je pro ženy jedním z hlavních důvodů, proč čtou knihy s true crime tematikou, neboť si přejí znát detaily činu a zanalyzovat „chyby“ oběti, které ke zločinu vedly. Participantky mého výzkumu ale oběťm vinu nepřisuzují, naopak je litují, neboť se dle jejich názoru do situací často dostaly kvůli okolnostem, které nemohly ovlivnit či předvídat.

„A taky jsou to myslím situace, že si člověk prostě fakt nepomůže. Spousta těch ženských neudělala jako vůbec nic jako špatně, že jo, jenom byly ve špatnou chvíli na špatném místě a nemohly udělat nic jinak.“ (Aneta, 30)

Východiska této analýzy ale potvrzují tvrzení Browder (2006), že ženy žánr vyhledávají, neboť je zločin děsivý a nejsou si ho samy schopny odůvodnit. Ženy proto v true crime obsazích hledají ujištění, že je zločin důsledkem specifických chyb a okolností a je racionálně odůvodnitelný. Participantky podle svých výpovědí očekávají, že tyto chyby a speciální okolnosti vytvořil pachatel, a proto stojí o náhled do jeho mysli a rodinného zázemí.

„Mě jako zajímají ty motivy a proč se to stalo. Když prostě tam je celý ten příběh. Líbí se mi, i když mají ten příběh i ty oběti, ale kolikrát mi jako přijde, že ten příběh toho vraha, ty jako špatný stránky, tak je vlastně zajímavější, protože tam člověk jako vidí ty momenty, proč se to vlastně stalo, proč se ten dotýčeň takhle jako vyvinul. Zatímco u ty oběti mi přijde, že buď je jako na špatném místě, nebo se znala se špatným člověkem zrovna, že tam je to o štěstí.“ (Radka, 26)

Tato snaha o pochopení chování, které ženám přijde iracionální, odpovídá již dříve zmíněné teorii, kterou ve své knize představila Murley (2008). Ta se domnívá, že je obvyklé si hledat prostředky, které nám pomáhají chápat pro nás neopodstatněné a nepochopitelné události. Podle ní tedy zájem žen o informace o životě pachatele neznamena, že mají voyeuristické tendence, jelikož je k tomu vede lidská přirozenost.

3.1.2 Frustrace z nevyřešených záhad a chybějící motiv

Jak bylo vysvětleno, ženy rády konzumují true crime příběhy, ve kterých je věnován prostor vrahovi a jeho životnímu příběhu. Není proto překvapivé, že participantky převážně

vyjadřovaly jasnou preferenci pro obsahy, ve kterých je zločinec známý a zločin uzavřený. V takovém případě jsou jim totiž dostupné indicie, které jim pomáhají pochopit, proč se zločin mohl odehrát. V případě, že útočník zůstane neznámý, participantky o příběhu poté dodatečně přemýšlejí a snaží se pochopit, co se mohlo stát a proč. To v nich poté následně vyvolává nepříjemné pocity.

„Je mi to jako strašně nepříjemný, že jako nevím, jak to dopadlo, a jsem z toho potom taková jako vystresovaná, přemýšlím, co se tak jako mohlo stát. Takže je to nepříjemný, není to teda jako nic, co bych si neposlechla, to já si zase ráda poslechnu, ale je to hodně nepříjemný oproti těm ostatním, kde se ten vrah jako chytne a ví se, co se stalo a proč, než když se jako vůbec netuší, co s tím.“ (Klára, 18)

Ženy nevyřešené případy považují za nekompletní. To v nich vyvolává strach, neboť si nejsou schopny opodstatnit, proč se zločin stal, jaký motiv zločinec měl, a ani jaké okolnosti k němu vedly.

„Protože jako ideálně pak člověk ví, proč to ten člověk udělá, že ve výsledku je jako docela komfortní vědět, že to byla třeba jenom jako náhoda, že si náhodně vybral dům, než když je to prostě ha, nevyřešený, a už nikdy se nedozvíme, co se stalo, tak to je takový jako děsivý a naprd prostě. Nejlepší prostě fakt je, když pak dycky ho chytanou a on i řekne, proč to udělal, to je pak jako takový hezky ucelený.“ (Radka, 26)

Je ale také třeba dodat, že ženy nejsou z nevyřešených případů frustrované pouze kvůli své vlastní touze zjistit, co se stalo, ale také proto, že soucítí s rodinou oběti. Participantky zmiňovaly, že ačkoliv jim samotným vadí, že neví, co přesně se stalo a proč, představa toho, že rodina oběti netuší, co se jejich blízkému stalo, je pro ně horší. To ukazuje, že ačkoliv ženy zajímá role pachatele ve zločinu, zároveň také nezapomínají na oběť a přejí si, aby se jí dostalo spravedlnosti.

„Tak to je pak blbý no. Je to pak smutný o to víc, protože to není vymyšlenej příběh, je to skutečnost a víc to dolehne, že jo, ta představa toho, že ty příbuzný neví. To že já nevím, to je jedno ve finále, že jo.“ (Daniela, 26)

„Vadí mi to no, když já čekám na ten výsledek, jakože už jsou jako ve vězení třeba a najednou řeknou, že neví, kdo to byl. A i obecně kvůli rodině tý oběti, že vlastně vůbec neví, co ses tím člověkem stalo. Tak to je blbý pak no.“ (Laura, 18)

3.1.3 Explicitní popisy násilí jako nežádoucí prvek

Ačkoliv ženy zajímají informace o životě a mentalitě vraha, nechtějí slyšet podrobnosti o zločinu, který provedl. Participantky uváděly, že nechtějí znát detaily zločinu, a pouze obecný popis činu a zranění, jež oběť prodělala, je pro ně dostatečný.

„A hlavně co se týče jako nějakýho násilí na ženách a malejch dětech. To jako kolikrát bud' to musím úplně vypnout, anebo tyhle pasáže jako posunu a tohleto jako moc neposlouchám no, když tam něco jako takovýho je. Právě jako takovýhle podrobný jako popisování, to jako moc nezvládám.“ (Hana, 23)

Účastnice výzkumu dále často zmiňovaly, že jim vadí nebo vůbec nesnesou popisy mučení obětí. Pokud je mučení v true crime obsahu podrobně popsáno, vyvolává to v účastnicích nepříjemné pocity, znechucení, a dokonce i nevolnost. Dále je také více pravděpodobné, že obsah přestanou v průběhu číst, poslouchat či sledovat.

„Já jako potom už nějaký detaily, kdy už je to jako mučení tý oběti v podstatě, tak už se mi poslouchá strašně blbě. To už se mi i stalo že se mi u toho fakt udělalo fyzicky špatně, že jsem to třeba musela stopnout, protože mi to fakt nedělalo dobře.“ (Beáta, 27)

„No takový ty, kde tam prostě tu oběť fakt jako mučí. Nebo pak to, že ta oběť jako fakt trpí. Anebo říkaj, co všechno jí udělali a tak, to se jako poslouchá blbě. Jako já chápu, že na jednu stranu je to jakoby důležitý to zdůraznit, že ten člověk byl fakt debil jako, ale já to asi jako poslouchat nepotřebuju.“ (Daniela, 26)

Ženy dále preferují, když true crime neposkytuje podrobné popisy sexuálního násilí. Některé z participantek vysvětlovaly, že by podle nich tyto detaily neměly být poskytovány kvůli oběti v zájmu zachování jejího soukromí. Účastnice výzkumu ale dále také zmiňovaly, že jim jsou popisy sexuálního násilí nepříjemné, jelikož si myslí, že je to čin, který je srovnatelný či dokonce horší než samotná vražda, a považují jej za jednu z nejhorších věcí,

kteřá se jim samotným či jejich blízkým může stát. Participantky také vysvětlovaly, že je explicitní popisy znásilnění nutí se vžít do situace oběti, což je pro ně znepokojivé.

„Jako, určitě nemám ráda ty epizody, co řeší jako znásilnění, a fakt jako do hloubky. To je takový, je to víc jako znepokojivý než třeba vražda pro mě, což nedává moc smysl. Ale myslím si, že je to takový horší z nějakýho důvodu. Ještě mám pocit, že když to fakt berou do hloubky a teď mluví o tom, co se tý oběti stalo, prostě je to takový... Myslím, že to jsou takový věci, že je to hrozný že si tím musela projít, a ještě aby o tom ostatní ještě slyšeli. Nevím, jestli to možná člověku připadá více realistický, že prostě je to taková realita pro hodně ženskejch, že to znásilnění se děje, ne že jako vražda ne, ale myslím si, že víc žijeme v tom, že se musíme bát těch násilníků. Obecně určitě... Obecně s tím ženský rostou, že se toho mají mnohem víc bát, než že někde někoho potkají, kdo je jako zavraždí.“ (Aneta, 30)

„Za mě to tam nemusí být jako vůbec. Ať mi řeknou, co se stalo, ale ty podrobnosti, to jako fakt nepotřebuju. Hlavně to znásilnění třeba, hlavně když to tak jako slyším, tak si to chvílema i jako dokážu představit a říkám si ty vole, zažít tadycto a pak jako musí mít z toho člověk trauma jako do konce života, ještě když to ještě ten člověk jako přesně přežije a tadycto.“ (Klára, 18)

„Ale třeba jako sexualizovaný násilí, to mě to jako fascinuje upřímně. Zároveň mi to hrozně nedělá dobře, takže se tím sama trochu mučím. Jako za mě je to totiž jeden z těch nejhorších činů, co můžeš udělat. Protože jako to... Člověka to jako poznamená prostě psychicky na celý život a nevím no, je to prostě otázka nějaký jako důstojnosti. Podle mě je tohleto fakt věc, kterou si člověk s sebou nese pak celou dobu. Nevím, naštěstí s ničím takovým nemám zkušenosti, ale třeba jako když tě někdo postřelí, plácnu, nebo někdo jako vyloupí banku, jako jasně, je to pro všechny traumatizující, ale není to zas takovej zásah jako přímo na tu tvoji osobu. To sexualizovaný násilí za mě, jako kromě vraždy, není nic moc horšího.“ (Beáta, 27)

Z rozhovorů s participantkami je dále patrné, že jim více vadí situaci vidět na vlastní oči, než o ní pouze slyšet, a proto mnoho z nich preferuje poslech podcastů. Tuto teorii ve vztahu k true crime podcastům prezentovala již Greer (2017). Podle autorky totiž ženy nechtějí vidět

explicitní násilí na vlastní oči a je pro ně snazší o něm pouze slyšet. To Greer (2017) také považuje za jeden z hlavních důvodů rostoucí popularity true crime podcastů a v důsledku tedy i žánru samotného.

„Tak to je asi o tom, že když to jako poslouchám, tak mi to vadí míň, než když na to třeba zároveň koukám, na ten seriál. Jako pro mě ty příběhy jsou jako kolikrát tak těžký, že je dokážu jenom poslouchat, ale ne se na ně dívat.“ (Hana, 23)

Také interakce žen s podcasty je ovlivněna jejich nelibostí k explicitnímu vyobrazení násilí. Moderátoři či tvůrci podcastů totiž obvykle umisťují jejich video-verzi na internetové platformy. V případě populárního českého true crime podcastu *Opravdové zločiny*, o kterém během rozhovoru mluvilo mnoho participantek, se například jedná o platformu YouTube. Video-verze podcastu obsahuje fotografie, které mají ilustrovat probíraný případ, což participantkám vadí, a proto preferují podcasty pouze poslouchat. Moderátorky také během epizod vyzývají diváky, kteří podcast poslouchají a nesledují, aby si fotografie týkající se vyprávěných příběhů sami vyhledali. Ženy ale uváděly, že tak konají pouze v případě, že jsou si z vyprávění moderátorek jisté, že fotka není explicitního charakteru.

„Tak když jakoby už se dívám na ty YouTube videa, tak tam ty fotky většinou jsou bohužel daný, ale když jako občas říkaj že tady je fakt video z tohohle a je to fakt jako vidět, nějaká brutální část, tak to si jako nevyhledávám.“ (Marie, 21)

„Možná spíš, když se to stalo třeba jako v hotelu, tak si hledám jako to místo, ale když tam pak dávaj fotky těch... Možná jako když tam dávaj fotky těch zločinců nebo jak vypadají ty lidi a tak, to jo, ale když tam dávaj fotky, jak vypadal ten pokoj, kde se to stalo, tak to je už jako moc. Možná proto i nesleduju ty videa, protože kdyby tam na mě vyskočila ta fotka, kterou bych úplně vidět nechtěla.“ (Laura, 18)

„Když to je jako nějaká fotka, že by mi to mohlo jako víc otevřít oči, tak to jo, ale když tam pak je něco a vony, když tam říkaj, že ta fotka, že je tam někdo rozřezanej, tak to si pak fakt jako nedohledávám, to bych asi fakt nezvládla. To mi asi stačí, že to slyším, ale úplně vidět to jako nepotřebuju.“ (Klára, 18)

Některé z participantek také uvedly, že z tohoto důvodu nejsou velkými fanynkami drama seriálů, jež jsou inspirované skutečnými zločiny a pachateli. Participantka Natálie (35) například poskytla následující vysvětlení, proč nedokoukala seriál *Monstrum: Příběh Jeffreyho Dahmera*: „*Jsme třeba pak koukali i jako na Dahmera, ale to teda vůbec nedáváme jako jo. Jsme si pustili minulej tejděn třetí díl a to si říkám ne a on taky jako ne, to se fakt nedá, my to nemůžeme dokoukat no. [...] On je prostě hrozně vyšinutej v tý hlavě. Nejenom že je jako gay, to je dobrý, ale co jim dělá, to je strašný. Jako to fakt vidět nepotřebuju na vlastní oči teda. Jako jo, třeba ten kanibalismus, ale von taky jako píchnul někomu kyselinu do hlavy, aby věděl, co to dělá. Jakože jak to vidíš, jak to dělá, a úplně jsi vlastně jako u toho, tak to teda nemusím zrovna u něho jako vidět. A přítel to má úplně stejně no.*“

Participantky tedy zjevně uzpůsobují konzumaci true crime obsahů své touze se vyhnout těm, které obsahují podrobné popisy násilí. Ačkoliv je tedy zajímá sled událostí, který činu předchází, detaily o samotném zločinu ženám vadí natolik, že je to občas donutí konzumaci true crime obsahu přerušit. Participantkám se líbí možnost toho, že v konzumaci pokračovat nemusí, pokud nechtějí. To ukazuje, že je true crime pro ženy bezpečným prostorem, ve kterém mohou s tématem zločinnosti a násilí interagovat způsobem, který jim je příjemný.

3.1.4 Zločin a trest

Jak již bylo v této kapitole vysvětleno, true crime je pro ženy nástrojem, který jim pomáhá chápat, proč se zločiny dějí, a jaké motivace k těmto činům pachatelé mají. Konzumentky ale také chtějí, aby byly činy zločince následně spravedlivě potrestány.

„A pak samozřejmě na konci chci vědět, jak to dopadlo, jestli ho třeba chytili nebo co se jako stalo no. Nejhorší jsou jako takový ty nevyřešený případy, kdy vlastně jako neví, a ti vyšetřovatelé třeba to nikdy ani neuzavřou, že jo, to je pro mě prostě naprosto nejhorší, protože vždycky jako dopadení toho pachatele je úplně ta nejlepší možná varianta samozřejmě. Ta představa, že si jako někde běhá nepotrestanej je k vzteku.“ (Hana, 23)

Ženám přijde proces vyšetřování zajímavý a preferují, když jej true crime podrobně popisuje. Participantky vysvětlovaly, že se jim líbí, když je jim v mediálních obsazích

poskytnut všechen důkazní materiál a ony samy tak mají možnost si propojit souvislosti a případně i přijít na to, kdo zločin provedl, dříve, než je jim tato skutečnost prozrazena. Účastnice dále během rozhovoru zmiňovaly, že jim přijde na policejním vyšetřování zajímavá jeho nevyzpytatelnost, jelikož tento proces často není přímočarý a případ od případu se razantně liší.

„A pak vždycky to, jak na něj přijdou, na toho vraha. To vyšetřování a ten proces toho, že se přijde nejdřív na tadycto a pak na tadycto a někdo udělal támhlecto a pak tadycto, tak si myslím že jako i to, jak ti policajti na to přijdou a ty kriminalisté, že tady fakt stačí nějaký malinkatý jako kousíček DNA a už se jako ví, to je jako velmi fascinující pro mě.“ (Klára, 18)

„Ale nejlepší je teda to vyšetřování úplně. Možná to mi teda jako vadí, když tam není, že tam prostě nemaj ty střípky, tu skládačku, co si můžu poskládat. To tomu příběhu prostě něco jako chybí pak.“ (Jana, 49)

Překvapivým zjištěním byla dále skutečnost, že právě vyšetřování je důvodem, proč ženy preferují true crime žánr nad detektivní fikcí. Participantky totiž vysvětlovaly, že tato část není v detektivních příbězích dobře zpracována či je předvídatelné, jaký bude její výsledek. Skutečné vyšetřování je oproti tomu nevyzpytatelné, což konzumentky baví.

„Tak mně přijde, že když je to jenom crime, a není to podle pravdy, tak mi přijde že je to takový, že to člověk odhadne, jak to celý bude, nepřijde mi to zas až tolik zajímavý asi, když je to takový podle toho pravdivýho, tak mi to přijde asi jako takový bližší.“ (Marie, 21)

To, že publikum true crime obsahů zajímá proces vyšetřování, zmínily ve své práci již autorky Vitis a Ryan (2023). Dle nich fanoušky žánru láká právě již zmiňovaná možnost toho se pasivně účastnit vyšetřování případu a snažit se na základě indicií, jež jsou jim v příběhu představeny, uhodnout, kdo je pachatelem. Výsledky analýzy, kterou autorky provedly, také dále nasvědčují tomu, že konzumenty zajímají vyšetřovací procesy, a true crime je pro ně nástrojem, jak se v této oblasti vzdělat.

3.2 True crime a téma bezpečnosti

Výsledky analýzy ukázaly, že ženy mají komplikovaný vztah s prvkem reality v true crime žánru. Ženy ví, že se vyprávěné příběhy opravdu staly, ale zároveň si nepřipouští, že existuje reálné riziko, že by se samy mohly stát obětí. Aby si ženy vytvořily odstup mezi sebou a násilím, o němž v žánru slyší, hledají si důvody, proč by se ony samy ve vyprávěných příbězích obětí stát nemohly. To například vede k preferenci obsahů, které se zabývají zahraničními případy, jelikož ty ženy utvrzují v tom, že se zločiny dějí pouze v jiných zemích, nikoli v České republice.

Neznamená to ale, že by se ženy nebály možnosti, že by se samy mohly stát obětí zločinu, pouze tento strach nepřipisují tomu, že jsou konzumentkami true crime žánru. Participantky často uváděly, že s tímto strachem žily do jisté míry vždy, jelikož byly již od útlého věku seznámeny s nebezpečím toho, co by se jim mohlo stát. Konzumentky proto v true crime obsazích vnímají a zapamatovávají si rady moderátorek a přeživších o tom, jak se můžou násilné situaci vyhnout či jak zvýšit své šance na přežití v případě konfrontace.

3.2.1 Žánr a iluze bezpečí

Ukázalo se, že ačkoliv si konzumentky true crime žánru uvědomují jeho zakotvení v realitě, i tak si nejsou často schopné připustit, že by situace vyprávěné v true crime obsazích mohly potkat i je samotné. Mezi sebe a příběhy, jež jsou v true crime obsazích vyprávěné, si proto staví jakési bariéry tím, že se snaží samy sobě opodstatnit, proč by se jim nic takového v reálném životě stát nemohlo, což jim dovoluje obsahy konzumovat bez toho, aby v nich vyvolávaly strach. Tento postoj byl patrný například z rozhovoru Ivany (50), která na otázku, zdali se bojí toho, že by se sama mohla stát obětí zločinu odpověděla: „*Já mám furt pocit, že je to všude vokolo, jenom tady se to nemůže prostě stát.*“

Nechuť konzumentek konfrontovat tuto myšlenku se ukazuje i na tom, jaké true crime obsahy preferují. Participantky například často zdůrazňovaly svou preferenci pro zahraniční případy, jelikož poté nemusí přemýšlet nad tím, že obětí mohly být i ony samy.

„*A hlavně se mi líbí, že jak jako [moderátorky podcastu Opravdové zločiny] říkají, že se to*

stalo v Americe, že jsem asi ještě neslyšela nic jako úplně v Evropě, takže to mě docela uklidňuje. Člověk si pak může namlouvat, že to tady není vlastně. Tady se to neděje, nene.“ (Klára, 18 let)

„Ale je to pak jako víc reálný nebo tak asi. Je to v tý zemi, kde žiju, a mohlo by se to prostě stát i mně.“ (Laura, 18 let)

Některé participantky dokonce úplně popíraly možnost toho, že by se zločiny, o kterých v true crime žánru slyšely, mohly stát v České republice.

„Já si myslím, že třeba když poslouchaj lidi ty podcasty a tak, tak je to jiný, ale já koukám na ty věci, co se tady jako nestávají. [...] Ta Amerika je prostě jiná. Je to jinej národ, maj jiný zvyky, úplně jinej koloběh života. Takže jako jo, si říkám, že tady se to nestane, protože jsme prostě jiný.“ (Natalie, 35)

Zajímavým jevem ale bylo také to, že ženy během rozhovorů uváděly, že se od doby, kdy začaly true crime obsahy konzumovat, více bojí o své blízké a dále také i o cizí lidi ve svém okolí. Participantky si tedy zjevně jsou vědomy toho, že se zločiny dějí, a dle svých vlastních slov si tuto skutečnost uvědomují více od doby, kdy začaly true crime konzumovat, ale považují za více pravděpodobné, že se něco stane ostatním než jim samotným.

„Ale třeba když vidíš ty ostatní, jo. Když to slyšíš a jsou tam, nevím, děti. Taková blbost, teď tam třeba bylo, když holčička šla prostě sama na záchod v obchodáku, a na tom záchodě ji někdo jako znásilnil, že jo. Tak je to takový, když jsem třeba jako v obchodáku, a najednou teď vidíš nějaký dítě, jak jde samo na záchod, tak si na to člověk vzpomene a bojí se.“ (Ema, 28)

„Spíš o bezpečí u mě jako dítěte nebo takhle, o to moje se úplně jako nebojím. To já jako moc nemám, to já teď mám spíš prostě jako strach o druhý.“ (Natalie, 35)

„Vždycky říkám, kdybych měla dceru, tak bych se zbláznila, že bych měla větší strach. Samozřejmě ty kluci, když se neozývají, někde jsou, tak taky mám větší strach, protože teď vím, co je všude za ty... Ale jako vo sebe ne.“ (Ivana, 50)

3.2.2 Realita jako nepodstatná složka žánru

Participantky si často nepřipouští, že příběhy zla a zločinu, které konzumují skrz true crime žánr, by se mohly týkat jich samotných. Během výzkumu se ale navíc ukázalo, že pro ženy často není vůbec podstatné, jestli true crime obsahy, které konzumují, poskytují pravdivá fakta. Konzumentky uváděly, že ačkoliv občas zpochybňují, zdali true crime žánr opravdu odráží realitu, i kdyby tomu tak nebylo, není to pro ně překážkou v budoucí konzumaci obsahů s touto tematikou.

„No tak podle toho, co mám za nějaký informace, a i co ty holky tam vlastně říkají, tak čerpají hodně z internetových zdrojů, což není úplně jako relevantní zdroj mnohdy. Ale zase já to vlastně asi neposlouchám proto, abych věděla, že na sto procent jsou to jako věrné informace a že všechno, co tak jako tam řekly, je stoprocentní pravda, že jo.“ (Hana, 23)

„Vono i kdyby si půlku z toho jako vymyslely tohohle, tak to jako fakt líčí hezkým způsobem, že jim tam žeru jako každý slovo, a je mi to ve výsledku jedno.“ (Klára, 18)

Konzumentky často svůj zájem o žánr přisuzují tomu, že mají rády detektivní knihy a seriály, a true crime jim tyto obsahy připomíná. Příběh v true crime obsazích má totiž podle nich stejnou strukturu a také se zabývá stejným tématem, a to pouze s tím rozdílem, že se tyto příběhy opravdu staly.

„Už ani nevím, ale co jsem byla třeba, já nevím 15, 16, 17, mě začalo bavit krimi, protože ta napínavost v těch knížkách, že jo, ten děj napínavej, prostě jak se tam odehrává to zlo s dobrem a je to takový, že mě to k sobě právě táhlo víc než takový ty sladárny. Takže myslím, že jako přes tohle, protože to má to stejný, co mě lákalo na tom krimi a těch detektivkách a tak.“ (Jana, 49)

„Takže když je ten příběh vyřešený, tak je to vlastně detektivka podle skutečný události.“ (Daniela, 26)

Některé z účastnic z tohoto důvodu preferují formáty, které kombinují prvky detektivního a true crime žánru. To je také případ účastnice Daniely (26), která je sice dlouhodobou konzumentkou podcastu Opravdové zločiny, ale věří, že tento způsob zpracování true crime

obsahů není dostatečně stimulující. Zaujalo ji ale zpracování opravdových zločinů formou detektivního seriálu: „Ale teď mně ještě došlo, že jsem sledovala Případy prvního oddělení a tam jsem si hledala informace. Jakože dost často potom, protože je to taky že jo podle skutečných událostí, tam jsem si to hledala. A to je i vlastně věc, o který jsem se víc jako bavila s lidma okolo, že to jsem měla potřebu probírat dál. Možná bude to tou formou. Asi bych si měla najít nějaký lepší formáty a přestat ty Opravdový zločiny poslouchat. [...] Je to víc detektivka, což je jako asi prostě zajímavější.“

Na to, že si ženy uvědomují, že se vyprávěné příběhy týkají opravdových lidí, ale zároveň nad touto skutečností nechtějí příliš přemýšlet, ukazuje i to, že ženy true crime žánr považují za jistý únik od reálného života. Ačkoliv participantky zdůrazňovaly, že si uvědomují závažnost rozebíraných témat, uváděly, že se u obsahů chtějí odreagovat a na chvíli nemyslet na své problémy. Aby tedy true crime žánr splnil pro konzumentky svůj účel, prvek reality není nutnou složkou.

„No, takhle, jako nechci bejt nějaký úchyl jo, ale je to pro mě takový jako odreagování od té normální jako reality. Je to pro mě jako když se koukáš třeba na horor a máš z toho prostě silný pocity. Jako je to zase emoce, ale ta emoce je jako silná že jo, takže člověk vlastně tím že zaměstná tou mysl jakoukoli vlastně silnou emoci, tak je to vlastně, no nemůžu říct zábavný, ale jako prostě se jako odreaguješ.“ (Petra, 52)

„Jako asi jo, hlavně mě to tak jako baví, jakože jakoby ten žánr, že nad tím hodně pak jako přemejšlim. A je to takový pro mě, jakože na odreagování především.“ (Klára, 18)

„Já si pamatuju, že jsem u toho vlastně během covidu psala bakalářku, a potřebovala jsem se nějak odreagovat od toho a hledala jsem různé seriály a všechno jako možný, co kde je. A myslím že takhle právě jsem přišla na ty Vězně v cizině, to bylo asi jako takhle, když to jako řeknu, tak to byla jedna z těch prvních věcí, kterou jsem začala sledovat. Pak velmi rychle potom i ty Krimi příběhy, to bylo prostě jako obojí na YouTube, trvalo to, nevím, třičtvrtě hodiny, hodinu, prostě něco takovýho, tak jsem u toho trochu vypla.“ (Beáta, 27)

To, že ženy hledají v true crime obsazích únik od reality tvrdí ve své práci také autoři Bolling a Hull (2018). Ti provedli kvantitativní výzkum publika true crime podcastů a

zjistili, že tato motivace pro poslech je navíc specifická pouze pro ženy, neboť muži se s tímto důvodem neztotožňovali.

3.2.3 Vliv žánru na osobní bezpečnost žen

Je třeba dodat, že participantky se reálné zločinnosti často obávají, pouze původ tohoto strachu nespojují přímo s poslechem či sledováním true crime obsahů. To znamená, že i přesto, že se nevidí jako možné oběti v true crime narativích, uvědomují si možnost toho, že by se jich mohla reálná zločinnost a násilí dotknout.

Ženy v rozhovorech uváděly, že si riziko toho, že by se mohly stát oběti trestného činu, často uvědomovaly již od útlého věku, neboť je jejich okolí varovalo, co by měly a neměly dělat, aby zůstaly v bezpečí. To je například zkušenost Anety (30): *„Všichni jsme byli od malička poučovány, jako, okay, nesedej s někým do auta, neber si od nikoho sladkosti a tak, takže si myslím, že ten jako strach, že to prostě je docela přirozený. A myslím, že v nás ženských je to ještě víc asi zažitý než v těch chlapech, protože nám říkali jako nechod' prostě někde večer sama a takový ty věci, nad kterejma se ti chlapi ani úplně nezamyslej.“*

Na téma osobní bezpečnosti v rozhovoru došla řeč vždy v důsledku toho, že scénář rozhovoru obsahoval otázky, které se tohoto tématu týkaly. Tyto otázky byly do výzkumu zařazeny na základě existujícího výzkumu v oblasti motivací žen ke konzumaci true crime obsahů, specificky kvůli východiskům, ke kterým došli Vicary a Fraley (2010). Je ale třeba dodat, že ženy na toto téma nikdy samy řeč nezavedly. Mnohé z nich poté v odpovědi na otázky, které se tohoto tématu týkaly, zdůrazňovaly, že osobní bezpečnost pro ně při konzumaci true crime obsahů roli nehraje, a uváděly, že žánr nekonzumují kvůli tomu, aby se vzdělaly v oblasti sebeobrany. Když jsem se ale participantek specificky zeptala na to, zdali si z true crime obsahů odnesly nějaké rady ohledně bezpečnosti, které ve svém běžném životě používají, každá z nich byla schopná alespoň jednu takovou věc jmenovat.

„Jako asi mě to jako utvrdilo v tom, že je dobrý spoléhat na svůj instinkt. Že když máš prostě z nějaký situace nepříjemný pocit, tak je naprosto v pořádku bejt třeba i trochu jako nezdvornilá. Třeba když se s tebou nějaký člověk jako dá do řeči a tohle a tamto a ty z toho máš fakt jako blbej pocit, tak říct sorry, já se s tebou nechci bavit, prostě ne, a odejít, že je

to naprosto v pořádku, protože ty se v týhle situaci necítíš komfortně. Ještě jako když seš prostě mladá holka a jsi tam sama.“ (Beáta, 27)

„Ale i jak vidím, jak ty lidi třeba jakým způsobem se brání, tak si říkám že bych třeba teda jako o tomhle teď věděla víc než předtím. [...] Pořádila jsem si pepřák taky kvůli tomu. Jako nikdy se mi nic nestalo ale mám to jako v tý tašce, kdyby náhodou.“ (Klára, 18)

„No to byl ten vrah abecedy nebo jak se mu říkalo, že když vlastně ty holky jako znásilňoval, tak říkám dceři, aby třeba nechodila běhat na stejný místo, že si pak někdo vyčihne, že ty tam třeba pak chodíš pořád na to stejný místo, tak aby se jí něco třeba nestalo nebo takhle. Takže takovýhle ty věci jako spíš praktický.“ (Petra, 52)

Jev, který se objevoval napříč všemi rozhovory, bylo to, že ženy jsou v důsledku pravidelné konzumace true crime obsahů více obezřetné a zároveň jsou si také více vědomé svého okolí. Žánr jim totiž neustále připomíná, že je třeba zůstat ve střehu i v situacích, které jsou zdánlivě bezpečné.

„Vím, že nějakou dobu, ale to vlastně dělám jako pořád, když chodím domů a začnu vodemykat, tak koukám kolem sebe, jestli u mě není nikdo prostě blízko, protože příběhy takový ty, co napadl nebo chytl ženskou, když odemykala a vzal ji a zatlačil ji prostě do dveří, to je jako... To člověk nechce zažít. Takže to vzbuzuje jako... Opatrnost asi.“ (Daniela, 26)

„No a tím, jak to poslouchám a vím, co se jako může stát, tak jsem taková víc jako obezřetná, víc si dávám asi jako pozor.“ (Hana, 23)

Zdá se tedy, že podcasty a další true crime obsahy ženy vzdělávají v oblasti osobní bezpečnosti, a je obvyklé, že se ženy díky nim stávají více obezřetnými. Vzhledem k tomu, jak participantky o tomto tématu mluvily, se ale zdá, že zlepšení osobní bezpečnosti je sice důsledkem konzumace true crime obsahů, ale není příčinou toho, proč ženy tento žánr vyhledávají. Tomu dle mého názoru nasvědčuje i to, že mi ženy byly schopny odpovědět na přímé otázky, které se tohoto tématu týkaly, ale samy na něj řeč nikdy nezavedly. Zároveň také z výzkumu nevyplývaly žádné další jevy, které by naznačovaly, že téma bezpečnosti je pro ženy tolik důležité či že je dokonce primárním důvodem, proč vyhledávají tento žánr.

Toto východisko je ve vztahu k existující literatuře, především práci jejíž autory jsou Vicary a Fraley (2010), relativně překvapivé. Autoři ve své práci vysvětlují, že ačkoliv identifikovali více důvodů, proč konzumentky true crime vyhledávají, ty všechny výsledně poukazují na to, že ženy tyto obsahy konzumují, protože se samy nechtějí stát obětí zločinu. Vicary a Fraley (2010) například tvrdí, že ženy čtou nejčastěji true crime knihy, ve kterých je obětí žena, a to právě proto, že jim tyto případy poskytují informace o osobní bezpečnosti, které jsem pro ně relevantní

Odlišná východiska mého výzkumu mohou mít hned několik vysvětlení. V první řadě je nutné dodat, že zatímco mým záměrem bylo zjistit, jak ženy interagují s true crime žánrem napříč formáty, autoři se specificky zaměřili na publikum true crime knih. V dnešní době podcastů, YouTube videí a true crime seriálů se žánr otevřel většímu publiku, což mohlo ovlivnit způsob i důvody pro konzumaci true crime žánru (Sherrill, 2022). Další možností je, že vzhledem k rozdílným metodám, jež Vicary a Fraley (2010) použili, byli schopni získat dodatečné informace, které z mé kvalitativní analýzy nevyplývaly.

Je ale také třeba dodat, že tato práce není prvním dílem, které ve vztahu k bezpečnosti nedošlo k podobným či stejným závěrem jako Vicary a Fraley (2010). Autorky Vitis a Ryan (2023) ve své práci zaměřující se na kvantitativní analýzu publika australských true crime podcastů zjistily, že účastníci jejich výzkumu, přičemž se jednalo většinou o ženy, nesouhlasili s tím, že by je ke konzumaci true crime podcastů motivovala touha po vzdělání v oblasti bezpečnosti. Autorky tyto výsledky považovaly za překvapivé a doporučily proto, aby se budoucí výzkum přesunul ke kvalitativním metodám analýzy publika true crime obsahů, které by mohly buď potvrdit či vyvrátit jejich závěr. Východiska kvalitativní analýzy, jež jsem v této práci provedla, výsledky autorek podporují, jelikož participantky neindikovaly, že by jejich motivací pro konzumaci true crime žánru byla právě touha se vzdělat v oblasti osobní bezpečnosti a zjistit, co by se jim jakožto potenciálním obětím zločinu mohlo stát.

3.3 Neviditelná oběť a další problémy true crime žánru očima participantek

Participantkám je obětí zločinů, o nichž příběhy mluví, líto. Ženy během rozhovoru přiznávaly, že i přes svůj zájem o informace o životě a mentalitě pachatele si myslí, že by oběť měla být ve středu samotného příběhu, a nelíbí se jim, že je na ně v true crime obsazích často zapomínáno. Na druhé straně ale také soucítí s blízkými obětí a obávají se, že by v případě toho, že se žánr začne na oběti více zaměřovat, mohla být rodina negativně ovlivněna.

Ženy právě kvůli lítosti, kterou cítí vůči obětem, také zpochybňují etiku samotného žánru. Problematická jim přijde jak komercializace žánru, tak také to, že je true crime následně zdrojem zábavy pro diváky. Proto často zpochybňují svou vlastní konzumaci tohoto žánru. Dále se také obávají, co by mohla způsobit popularizace vražd, kterou žánr zapříčiňuje. Dle participantek je totiž možné, že se lidé poté inspirovaní činy těchto zločinců.

3.3.1 Oběť jako vedlejší postava příběhu

Participantky shodně zmiňovaly, že se v nich mísí protichůdné pocity, neboť si užívají, když true crime obsahy věnují dostatečný prostor informacím o zločinci a o jeho životě, jelikož je tyto informace zajímavé, ale zároveň jim vadí, že je tímto způsobem zločinec staven do středu příběhu. Dle participantek by se nemělo zapomínat na oběti, jelikož právě ony jsou nejdůležitější částí true crime příběhů, a mělo by proto vyprávění o nich být věnováno dostatek prostoru.

„A myslím, že to se děje často, když ty lidi mluví o těch sériovejch vražích, že začnou tím, jaký byl jejich život a o tom, co provedli, a každá ta oběť je jenom jako kus toho jeho příběhu. Všimla jsem si, že je občas ani všechny nejmenují, jakože řeknou, co se jim stalo, ale ne jejich jméno, jakože máš pak pocit, že to ani nebyl člověk.“ (Aneta, 30)

Zároveň si ale participantky uvědomují, že to, že se příběhy soustředí především na zločince, je součástí žánru. Ačkoliv si tedy konzumentky myslí, že existují způsoby, kterými by se true crime narativy mohly zlepšit a zároveň věří, že je možné je vylepšit tím, že žánr bude

věnovat stejně prostoru obětem jako pachatelům, považují za běžné, že se příběh v dnešní době zaměřuje spíše na pachatele.

„Myslím si, že asi zajímavější pro posluchače budou ty zaměřené na toho vraha, ale není to dobře. Ale je to prostě nějaká lidská přirozenost. A myslím si, že na tom tenhle ten žánr stojí taky.“ (Daniela, 26)

Názor participantek na to, jak velkým problémem je nedostatečný prostor věnovaný oběti, byl závislý na obsazích, které konzumují. Zatímco posluchačky podcastů často tvrdily, že je znát, že se moderátorky snaží dát oběťm dostatek prostoru a relativně se jim to daří, ačkoliv je podle nich i zde prostor pro zlepšení, situace se zdála horší konzumentkám true crime dokumentů a knih. Podle participantek totiž tyto formáty oběti většinou prostor neposkytují a ani tomu ve své dnešní podobě nejsou uzpůsobené.

„Mně se hlavně líbí jako jak [moderátorky Opravdových zločinů] o tom maj fakt jako hodně načteno a fakt se snaží předat těm lidem toho co jako nejvíc. A samozřejmě si myslím, že se snaží i jako nám o tý oběti říct, jaký byl její život, v jakým jako žil ten člověk prostředí, že si myslím, že jako dostáváme docela dost informací, že někdy by toho mohlo jako být i víc, ale věřím tomu, že do toho dávají co největší jako úsilí, aby nám toho předaly, co jako nejvíc a dokážu si z toho pak udělat svůj jako obrázek, jak ten člověk asi žil, přesně jako co se mu mohlo tak stát a jak se k tomu chudák mohl jako dostat.“ (Klára, 18)

„Jako myslím, že to tam patří a asi bych i řekla, že o těch obětech mluví tak jako dobře docela. Teda ty podcasty to teda tak mají, dost těch knížek, co já jsem už četla, tak ty to jako nedělaj no, protože to právě řeší jenom ty důvody a nějakou jako výchovu toho vraha a tak, tak tam se tohle vůbec nedozvíš.“ (Ivana, 50)

„Ale jako mohli by tam mít třeba rozebraný, když je to dokument, že by tam na to mohli mít nějakou vsuvku. Protože tyhle, na který koukám, že je tam i to natáčení z tý výslechový místnosti, tak se to o tý oběti ani nedá moc udělat. Ale jako takhle o ní prostě nic nevíš no.“ (Natalie, 35)

Je třeba říct, že dle participantek se v omezeném prostoru, který je obětem v true crime

obsazích vyhrazen, o nich mluví buď neutrálně či pozitivně, což jim připadá adekvátní. Problémem tedy podle participantek není způsob, jakým se o obětech mluví, pouze doba, po kterou se na život oběti true crime obsahy soustředí.

„Jako co se týče těch Opravdových zločinů, tak si myslím, že tam jako s těma oběťma nakládaj naprosto jako v pořádku, jako adekvátně. Že se dokážou podle mě vžít do těch jako obětí a dokážou bejt, hm, maj k něm nějakej jako respekt a úctu a podle toho to jako podávaj.“ (Hana, 23)

Participantky ale také vysvětlovaly, že mají z navýšení času a prostoru, který true crime obětem věnuje, jisté obavy. Bojí se totiž, že by to mohlo přihoršit situaci rodiny, jelikož by se na ně veřejnost a média mohla blíže zaměřit a začít tak komplikovat jejich běžný život, a to navíc v době, kdy truchlí.

„No mám prostě pocit, že v těch true crime příbězích je to především o tom vrahovi a ta oběť je vedlejší postava. Jestli je to dobře, nebo špatně, jako určitě by se mělo vzpomínat spíš na tu oběť než na toho vraha. Na druhou stranu i tohleto kdyby se pak nějak zmedializovalo, tak těm pozůstalým taky jako chceme dopřát klid, nechceme, aby tam prostě stepovali novináři.“ (Beáta, 27)

„Na druhou stranu, co je dělaný dobře nebo co je na tom jakoby dobře, když je to možná jako převyprávění toho příběhu toho jednotlivýho člověka, který měl prostě jako jenom fakt smůlu. Ale zas na druhou stranu pro tu rodinu kolem to asi zase dobře není. Je to jako dost na hraně ten žánr.“ (Daniela, 26)

Z rozhovorů s participantkami bylo tedy patrné, že samy nemají jasnou představu o tom, jak by dle nich měli tvůrci true crime obsahů při tvorbě postupovat. Zdá se, že konzumentky mají zájem o informace o obětech i zločincích, aby si mohly vytvořit obrázek o situaci a chápat souvislosti, ale zároveň cítí empatii vůči pozůstalým, a nechtějí, aby jim byla způsobena další bolest či se případně stali terčem novinářů. To souvisí s již diskutovaným problémem true crime žánru, kdy nemají příbuzní oběti možnost ovlivnit, jak a jestli vůbec se o jejich blízkém v těchto obsazích mluví.

Některé z participantek proto vysvětlovaly, že preferují obsahy, ve kterých vystupují rodinní příslušníci oběti, jelikož tento přístup nabízí řešení problému. Účast rodiny na tvorbě true crime obsahů totiž zajišťuje, že je o oběti mluveno takovým způsobem a v takovém rozsahu, jak si pozůstali přejí. Účastnice Aneta (30) například uvedla, že je pro ni tento faktor klíčový při výběru true crime obsahů, které konzumuje: „*To je asi ten důvod, proč si myslím že jsem tak dlouho zůstala u toho kanálu na YouTube, ta Kendall Rae mluví hodně o těch obětech. A hodně často tam právě má rodinný příslušníky, že si tam jako přímo pozve ty lidi, a člověk to slyší přímo od nich, jako jaká ta oběť byla a jaký byl její život. Jako slyšet od těch lidí, co opravdu znali tu oběť o tom, jaká byla a o tom, jak jim chybí a jak je to ovlivnilo a takhle, myslím si, že je to ta správná cesta.*“

3.3.2 Komericializace lidského neštěstí

Participantky dále zmiňovaly, že považují žánr za problematický, jelikož dochází ke komercializaci příběhů zločinů a lidského neštěstí. Dle participantky Beáty (27) je špatně, že čím víc zločinů se děje, tím více peněz získávají lidé, jež se samotnou situací nemají nic společného: „*Vadí mi jako to... To popularizování těchto věcí. Že jako ano, tak se jako parazituje na tom. Že jako čím víc se tady těch hrůznejch jako věcí děje, tak tím víc lidí z toho potom má nějaký profit, protože to nějak zpracujou, aby si o tom nějak jako všichni mohli poslechnout.*“

Participantkám dále vadí to, že se v true crime obsazích někdy objevují reklamy. Toto je především případ podcastů a YouTube videí a konzumentky považují za nevhodné, že moderátoři ve stejném videu či podcastu vypráví tragické příběhy a zároveň také propagují produkty, jelikož tak mohou na true crime obsahu vydělat více peněz.

„*Jako jedna věc, co mně vždycky přišla divná s téma podcastama, že to má prostě jako ty reklamy. Je to takový divný, když člověk skočí od toho, jak někdo někoho brutálně zavraždil nožem k reklamě. A třeba jako teď nedávno jsem slyšela nějakou epizodu, to byl právě podcast, Oni tam vyprávěli příběh a mluvili v něm o tom, že ten vrah ukradl nějaké brýle na místě činu a pak během minuty skočili na reklamu na brýle, tak jsem si říkala, nevím, nevidí v tom tu ironii toho? Je to takový divný. Jako já to jako chápu, že je to živí, ale... Nevím, člověk z toho nemá úplně dobrý pocit, že jo.*“ (Aneta, 30)

Sherrill (2022) vysvětluje, že true crime podcasty nabírají s každým rokem na popularitě a že zároveň je těchto podcastů stále více a více. Brennan (2024) vysvětluje, že za rostoucím číslem true crime podcastů stojí právě snaha tvůrců profitovat z popularity média a žánru. V důsledku ale dochází k přesycení trhu s obsahy s touto tematikou. Clark (2024) právě existenci nespočetného množství true crime obsahů a pořadů připisuje pocity otupělosti, kterou u sebe při pravidelném sledování konzumenti zaznamenávají.

Tomu nasvědčuje i emocionální rozpoložení některých participantek, které uváděly, že slyšely či viděly tolik true crime obsahů, že v nich již nevyvolávají tak silné emoce jako dříve. Participantky se k této otupělosti vůči true crime žánru přiznávaly opatrně, neboť měly dojem, že by tomu tak kvůli tématům, kterými se žánr zabývá, být nemělo. V jiných případech konzumentky uváděly, že je true crime přestává bavit, neboť ho již konzumují dlouho a myslí si, že podcasty a pořady, které sledují, již použily příběhy nejznámějších a nejzajímavějších případů. Jelikož ale tvůrci vydávají stále další a další epizody, konzumentky je považují za méně poutavé.

„Občas upřímně, občas ani... Možná je to tím, že už to poslouchám třeba tři, čtyři roky, ale už to ve mně asi nevyvolává možná takový emoce, jaký by mělo.“ (Aneta, 30)

„Já mám pocit, že teď poslední dobou mě to jako spíš nebaví. Já už ty Opravdový zločiny poslouchám asi spíš ze setrvačnosti, protože už to poslouchám strašně dlouho. Ale přemyslím, jestli byly dřív nějaké epizody, co mě víc jako bavily. Když ono totiž mám pocit, že ony si už jako vystřílely takový ty zajímavější příběhy, případy. A teď už je to hodně jako no-name... Si pamatuju, že jeden z prvních byl třeba jako Stockholmskej syndrom, jeden z prvních jako dílů. A to mě zajímalo, protože je to jako známý. A pak jako Ted Bundy a tyhle ty známý jako jména. Na to mě chytly a pak už to asi poslouchám jenom jako ze setrvačnosti no. I když jako tam občas jako přijdou s tím, že zase nějaký strašnej zabiják, jako jak to, že jsme ho tady ještě neměly, když jako zabil tolik lidí, tak já nevím no... Já mám pocit, že když si to poslechnu tak už si to ani nepamatuju, pak slyším třeba nějaký jména a říkám si, aha, o tom jsem asi slyšela, ale už si jako prostě nepamatuju, co tam bylo.“ (Daniela, 26)

„Jakože tak ty jejich starší epizody jsou určitě zajímavější než ty jejich novější, protože jim

prostě dochází takový ty dobrý, v uvozovkách, případy.“ (Marie, 21)

3.3.3 Popularizace vrahů

Participantky se shodně domnívají, že s sebou rostoucí popularita true crime žánru může nést nebezpečí. Ačkoli věří, že ony s obsahy zacházejí zodpovědně a jsou pro ně obyčejnou volnočasovou aktivitou, obávají se, že na světě existují jedinci, které by žánr mohl inspirovat ke konání zla či napodobování chování zločinců, o kterých je v něm řeč. I přesto, že je zajímaví detaily o životě vraha, obávají se, že právě tyto informace mohou být v rukou některých lidí nebezpečné.

„Já si jako nemyslím, když to tak řeknu blbě, že jsem nějaký jako lepší jedinec, kterýho by nemotivovalo ty činy dělat, ale věřím že se ve společnosti najdou jako lidi, ve kterých vzniká nějaký jako impulz to napodobovat, a to je samozřejmě špatně. Ale doufám, že se to děje jako v minimu případů. Ale určitě to má nějaký jako impakt, co si budeme, jako to je jasný že jo. Jako už jsou i nějaký jako důkazy, že vlastně tady někdo něco napodobuje, i co se týče třeba ty filozofický fakulty, co se stalo v prosinci, takže to je na tom jako určitě špatně. To by se dít nemělo. Samozřejmě ale není reálný, aby se tady ten obsah k takovým jedincům nedostal, to je jako nereálný no.“ (Hana, 23)

Účastnicím výzkumu se z tohoto důvodu také nelíbí popularizace pachatelů. Participantky totiž během rozhovorů uváděly, že dle jejich názoru není v pořádku, že média ze sériových vrahů dělají celebrity, a tento fenomén se dle nich prolíná i právě do true crime obsahů. Ženy se obávají, že právě to, že se o zločincích jako například Ted Bundy dodnes tolik mluví, by mohlo v některých lidech vyvolat touhu po tom, aby se jim také dostalo takové „slávy“, a to nehledě na to, co pro to musí udělat.

„Jo a asi ta popularizace těch vrahů, protože pak jsou tady ti šílenci, co chtějí bejt slavný a dělaj ty věci kvůli tomu, aby se proslavili. Takže jako slyšej hromadu podcastů třeba o Tedu Bundym a řeknou si ha! Tohle je fakt to, co chci, aby jako tady hromada lidí slyšela můj příběh, jak a co jsem tady všechno vyvedl. Takže jako věřím, že to může nějaký lidi inspirovat jako k tomu, aby tohle udělali čistě proto, aby se proslavili. Víme, že se to jako děje a samozřejmě ten člověk je jako probíraný v médiích a jako všude, ale tím že to jsou další

platformy, kde se to bude rozebírat, to má ještě větší dosah, takže tím pádem je to asi víc láká.“ (Beáta, 27)

„Já si myslím, že právě že mi na tom trošku vadí, že nakonec vlastně, jak bych to řekla, jsou populárnější určitým směrem ty, co vlastně vraždí, a ty co to mají jako na svědomí, že se tím vlastně popularizují. To je jako u toho Dahmera třeba, když si to jako vezmeš. [...] Bojím se spíš toho, že aby si z toho nějací úchyláci nevzali příklad, no.“ (Petra, 52)

Jak jsem již v této práci zmínila, je prakticky nemožné dokázat či vyvrátit, zdali existuje kauzální vztah mezi konzumací určitých mediálních obsahů a násilím provedeným jejich konzumentem (Cunningham a kolektiv, 2016). I přesto se však ženy obávají následků, které by žánr na společnost mohl mít.

3.4 Interakce žen s true crime žánrem

Participantky true crime obsahy konzumují rády, ale pro mnohé z nich tím interakce s těmito obsahy končí. Z rozhovorů vyplývalo, že konzumentky nemají zájem se aktivně zapojit do případů skrz podepisování petic či darování peněz oběťm nebo jejich rodinám, a i dodatečné dohledávání informací o případech, o kterých se dozvěděly z true crime obsahů, je pro ně spíše výjimečné. Participantky dále projevovaly relativně malý zájem i o to se o obsazích bavit s ostatními. Všechny účastnice výzkumu shodně uvedly, že nikdy nevyhledávaly kontakt s dalšími fanoušky žánru na fórech či sociálních sítích, přičemž i se svými blízkými si o tomto tématu povídají pouze příležitostně. Na druhé straně se ale ukázalo, že pro mnohé z nich byla právě sociální interakce a doporučení přátel či rodiny důvodem, proč true crime obsahy začaly konzumovat.

3.4.1 Sociální interakce žen se žánrem

Participantky uváděly dva hlavní způsoby, jak true crime obsahy objevily. Prvním z nich bylo doporučení přátel a rodiny. Ženy vyprávění o žánru často zaujalo natolik, že se o něj samy začaly zajímat, a zkusily si proto přečíst knihu, poslechnout podcast či pustit dokument s touto tematikou. Tento obsah se jim ale líbil natolik, že se staly pravidelnými konzumentkami tohoto žánru.

„Myslím, že mě k tomu přivedla ségra. To začala poslouchat dřív než já a řekla mi o tom, tak jsem si pustila nějaký díl a zaujalo mě to, takže jsem to začala takhle poslouchat. Takže myslím, že od ségry to mám no.“ (Ema, 28)

„Ty jo, to jako přes kamarády asi, že o tom začali prostě mluvit a mně to přišlo dost zajímavý, tak jsem to začala taky poslouchat.“ (Marie, 21)

I v druhém případě participantky začaly true crime žánr konzumovat z důvodu doporučení, které ale přišlo ze sociálních sítí. Participantky uváděly, že na nich buď narazily na příspěvek, který sdílel někdo z jejich známých, nebo se jednoho o doporučení celebrity nebo influencera.

„Podle mě to bylo přes sociální sítě přes někoho někde, že tam jsem to viděla, a podle mě to budou tak dva roky, že jsem to tak jako postupně začala poslouchat [...] Takže jako jo, přes sociální sítě, ale jako úplně si nevzpomenu, jak přesně to bylo, ale určitě někde přes ty, že to někdo přesdílel, tak jsem si to pustila a líbilo se mi.“ (Klára, 18)

„Sociální sítě, možná o tom mluvil nějaký YouTuber, že jsem o tom takhle slyšela, tak jsem si to zkusila poslechnout.“ (Laura, 18)

Je tedy zřejmé, že pro participantky byla často prvotním impulzem pro to, aby true crime začaly konzumovat, sociální interakce a doporučení ostatních buď v online prostoru nebo v jejich reálném životě. Je proto překvapivé, že konzumentky dále uváděly, že o true crime žánru se svými přáteli a rodinou nemluví často. Všechny ženy například během rozhovorů shodně uvedly, že o tomto tématu nikdy nediskutují na sociálních sítích či fórech, a že tak nečinily ani v minulosti. Participantky zmiňovaly, že je tato aktivita neláká, a v některých případech se také obávaly toho, že by si ostatní mohli jejich názory na sociálních sítích vyložit jinak, než byly zamýšlené.

„Vím, že jsou nějaký takovýhle skupiny na to třeba, ale v žádný nejsem, a nikde jsem o tom takhle nediskutovala.“ (Ema, 28)

„Jako občas mám nutkání, ale spíš radši ne. Ty sociální sítě jsou hodně jako... Se to rozšíří a stačí trošička, takže radši ne, protože lidi to můžou vzít i jako po svém, takže by to nedělalo

nic dobrýho.“ (Klára, 18)

Právě ženy, které se obávaly o obsazích v online prostorech psát nebo se tam o nich bavit s ostatními ale často uváděly, že si na sociálních sítích a fórech čtou názory ostatních na true crime a na v něm diskutované příběhy. To nasvědčuje tomu, že se konzumentky obávají své názory online vyjadřovat kvůli možným následkům, ale přitom je zajímá, co si o těchto tématech myslí ostatní.

„Já tam nic nepíšu, ale čtu si ty komentáře jakoby těch, co tam třeba píšou, protože chci jako vědět co si myslí, a oni tam mají třeba jako občas nějaký i doplňující informace k těm videím nebo tak něco. Ty lidi tam i docela jako mluví s respektem, že jsem tam snad nikdy neviděla komentář, že bych si řekla, že to fakt jako ne.“ (Marie, 21)

„A nikdy tam nepíšu, jenom si čtu, co si o tom ostatní myslí, protože mě to zajímá. Je to třeba tak zamotaný případ, že si říkám, co si o tom asi tak jako ostatní myslí. A nevím no, možná jenom člověk chce vědět, že ostatní mají stejný názor jako on. Takže se tak jako ujišťuju na tom Redditu, že mám ten správný názor, co maj teda i ostatní.“ (Aneta, 30)

Na sociální interakce fanynek true crime žánru v online prostoru se ve své práci zaměřuje Browder (2006). Podle autorky ženy preferují tento zprostředkovaný způsob interakce kvůli tomu, že se za svůj zájem o obsahy tak násilného charakteru stydí. Browder (2006) navíc zmiňuje, že je online interakce u žen častým a intenzivním jevem, jelikož se konzumentky true crime obsahů obvykle zapojují naráz hned do několika internetových fór, ve kterých rozebírají toto téma s dalším fanoušky. Je ale třeba vzít v potaz, že se sociální interakce v online prostoru od výzkumu, který autorka provedla v roce 2006, změnila téměř k nepoznání. Během rozhovorů, jež jsem vedla, si participantky spojovaly online diskuse téměř výhradně se sociálními sítěmi, které jim neposkytují anonymitu, kterou Browder (2006) považovala za hlavní důvod, proč ženy tento typ sociální interakce preferují.

Během rozhovorů a následné analýzy se dále ukázalo, že participantky, které si přejí o žánru mluvit, tak dělají radši osobně se svými blízkými. To ukazuje, že se o svůj zájem již nebojí podělit s lidmi, které osobně znají, jak tomu dle Browder (2006) bylo v minulosti, což může být způsobeno právě rostoucí popularitou žánru. Jelikož je dnes obvyklé true crime obsahy

konzumovat, participantky již nepocitují pocit studu. Tato myšlenka se odrážela i v rozhovoru s Anetou (30): „*Jako s přáteli o tom mluvím určitě. Myslím, že v dnešní době to poslouchá, ty jako podcasty, hlavně ty Opravdový zločiny, jako každé. Já tohle teda neposlouchám, ale ony se často prolínají ty zločiny mezi těma podcastama. A občas přijde nějaká moje kamarádka a začne třeba vyprávět, o čem ten jeden případ, co teď zrovna jako slyšela, byl, protože jí to jako přišlo zajímavý a tak.*“

Ženám případné konverzace o true crime žánru dávají možnost poskytnou rodině a přátelům informace, které jim samotným přišly zajímavé, či s nimi o případech diskutovat. Některé z účastnic dále uvedly, že jsou tyto rozhovory pro ně a jejich blízké způsob, kterým se sbližují.

„*No to jako jo, to si třeba povídáme, hlavně jako s rodinou, s dcerama, to spolu totiž posloucháme ty podcasty. Anebo s kamarádkama, co to jako čtou nebo... Ted' jsem byla zrovna na srazu holek z interny, takže tam s jednou kolegyní, s kterou jsem dělala, tak jsme celej život, i když jsme spolu pracovaly, tak jsme si povídaly o těch knížkách, protože nás to vždycky spojovalo.*“ (Petra, 52)

„*Se hodně bavíme o těch trestech. Jak se stal případ, že skoro propustili jednoho vlastně vraha svojí vlastně dcery, tak jsme si povídali o tom, že nám to nepřijde jako adekvátní délka jako toho trestu, tak jsme si stěžovali. Tak o těch trestech si povídáme, ale asi taky o tom, proč to ten člověk udělal a o tý oběti a tak.*“ (Laura, 18)

Participantky dále od svých blízkých získávají doporučení na další true crime obsahy, které ještě nečetly, neslyšely či neviděly. Jelikož se účastnice výzkumu o obsazích baví pouze s lidmi, kteří jsou jim blízko, důvěřují jejich názorům a další obsahy si vybírají často právě na základě doporučení. To jim navíc následně dává možnost o těchto obsazích mluvit právě s lidmi, kteří jim je doporučili.

„*Když vím o někom, kdo tohle má rád, tak si i půjčujeme knížky a tak, to já hrozně ráda. Se člověk chce s někým podělit o ty svoje názory. Je to teda hlavně s kamarády, ale i s tou rodinou občas jo.*“ (Jana, 49)

„*Ne, že všechny ty příběhy, ale občas někdo někde zmíni nějaký jako případ, tak si to jdu*

poslechnout kvůli tomu a pak si o tom můžeme povídat, takže to jako není jediný faktor, ale asi docela velký teda.“ (Marie, 21)

Jak již bylo zmíněno, některé účastnice ale také uvedly, že si o obsazích nepovídají ani se svými blízkými. Participantky poté mezi důvody, proč tak nekonají, řadily to, že necítí potřebu toto téma probírat, dále poté také nedostatek příležitostí, při kterých je vhodné na téma zločinu zavést řeč, či nezájem a neznalost žánru okolím.

„Tak to vůbec, protože nemám jako ve svém okolí nikoho, kdo by to jako poslouchal. Jsem se třeba bavila s příbuznou od mého přítele, tak ta absolutně vůbec jako nedokáže něco takovýho poslouchat. Vlastně jako i přítelova maminka, když jsme to tak nějak jako nakously, tak úplně to samý jo.“ (Hana, 23)

„Nebo jako na jednu stranu to je zajímavý, ale je to hrozný prostě no. Víme, je to prostě strašný. Asi taky nechci úplně chodit a říkat, jak někdo tady zmasakroval tolik a tolik lidí.“ (Daniela, 26)

„Ale jako moc si o tom nevyprávím s lidma, je to jako fakticky výjimečný, když je zrovna fakt nějaký jako zajímavý příběh, tak to jako někomu řeknu, kdo to nesleduje. Že mi to občas přijde tak jako zajímavý, že když je chvíli ticho, tak jsem jako ha, neuvěříš, co jsem teď slyšela! Ale asi to není něco, co bych potřebovala s někým tolik probírat. Já na to asi hlavně nemám názory. Je to příběh hodně jako faktickej prostě, že tohle se jako stalo, tak tam není moc názorů. Jako můžu si říct jo, tak asi neměla dávat životní pojistku na manžela v takovýhle výši, ale to je tak zhruba jedinej názor.“ (Radka, 26)

3.4.2 Chybějící interakce s případy po konzumaci obsahů

Pro participantky často končí interakce s případy samotnou konzumací true crime obsahů. Ženy navíc tyto obsahy konzumují pouze jednou, neboť nevidí smysl v tom si stejné příběhy pouštět znovu, když jejich detaily již znají. Pokud k opakované konzumaci dochází, výběr epizod bývá nahodilý.

„Já to беру trochu jako třeba zprávy. Jakože prostě jednou si to přečteš, víš to, tak pokračuju dál jakože.“ (Radka, 26)

„Ale že bych si nějaký ty epizody pouštěla opakovaně, tak to jako vůbec. Nikdy se mi nestalo, že bych něco jako doposlouchala a za měsíc si říkala jo, to si poslechnu znova, to ne. To v sobě jako uzavřu a jdu dál na něco dalšího.“ (Hana, 23)

„Viděla jsem několik epizod na YouTubu znova, ale bylo to takovým tím způsobem, že jsem si dělala věci do práce na počítači, a měla jsem to puštěný na televizi jako prostě zvuk do pozadí. Prostě jsem pustila nějakou epizodu, když jsem nevěděla moc co jinýho. A ani jsem to moc nevnímala teda.“ (Aneta, 30)

Participantky také přiznaly, že si dohledávají dodatečné informace o případech pouze výjimečně. Ačkoliv všechny participantky shodně uvedly, že už se jim to někdy stalo, vždy také připustily, že se to děje pouze v ojedinělých případech. Tyto případy pak musí být pro ně něčím unikátní a zaujmout je natolik, aby se rozhodly, že o nich chtějí zjistit dodatečné informace.

„Když mě fakt něco jako zajímá a je to takový, že mě to fakt zaujalo, tak jako jdu a najdu si, ale zase na druhou stranu to ty holky fakt jako popíšu a řeknou to tak jako všechno, že se mi to stalo fakt jenom jako dvakrát třikrát, že mě to fakt jako zajímalo, co se tak jako všechno mohlo stát.“ (Klára, 18)

„Jo, nebejvá to často teda, to je jako pravda, a musí to být něčím jako kuriózní nebo jako specifický, prostě. Nebo že se o tom chci ještě dozvědět ještě něco víc, ale fakt to nebývá často.“ (Beáta, 27)

V případě, že se konzumentka rozhodne získat dodatečné informace o případu, děje se tak často skrz jiné true crime obsahy. To je také případ Ivany (50): *„No hledám to na internetu, ale jako cokoliv tam najdu, tak to si pak ještě jako přečtu a pustím. Když mě to jako zaujme, tak to pak přečtu úplně všechno, co o tom je, a na všechno se podívám taky.“*

Participantky dále nemají zájem o to se aktivně zapojovat do vyšetřování případů. Konzumentky shodně uváděly, že například nikdy nesdílí na sociálních sítích informace o nevyřešených případech, o kterých se dozví z true crime obsahů, a to i přesto, že jsou si vědomy nutnosti zvýšení povědomí o případu v zájmu jejich vyřešení. Participantky také

během rozhovorů uváděly, že neposílají peníze na sbírky na pomoc obětem či jejich rodinám a také se nezúčastňují podepisování petic, které v některých případech blízcí obětí na internet umístí na webové stránky jako například change.org. Participantky tato rozhodnutí odůvodňovala nejčastěji tím, že je toto aktivní zapojení časově náročné.

„Zase jak tak hrozně zainteresovaná do toho nejsem, takže to by pak člověk jako nevěděl, který případ byl horší a který by měl nějak podporovat. Obdivuju lidi, co to dělají, ale já jakoby ne.“ (Ema, 28)

„Nebo na to já moc nemám čas. Jako že bych byla až takovýhle jako fanatik úplně, tak to nejsem. Možná jako kdybych se tím víc jako angažovala a měla na to víc času, tak bych možná podporovala nějaký oběti nebo tak. Ale říkám, právě ty oběti že jo. Jako zaprvý, já jsem tím omezená, že nemám ty sociální sítě, na ty jako já si furt říkám, že nemám čas, tak tam bych se mohla třeba víc právě jako angažovat, že jo. Ale jako těch obětí je mi právě líto, a myslím si, že tohleto by byla právě jako jedna možnost, jak pomoci.“ (Petra, 52)

Některé participantky ale projevovaly zájem o aktivní zapojení, zároveň ale měly dojem, že nemají dost informací na to, aby tak mohly konat. True crime obsahy jim totiž neposkytují informace o tom, jak by mohly oběťm a rodinám pomoci. Participantky například vysvětlovaly, že dnes tolik populární true crime podcasty se sice čas od času zaměřují na nevyřešené případy, ale ty jsou téměř výhradně ze zahraničí. Podle konzumentek nemá ale smysl se snažit zvýšit povědomí o zahraničních případech mezi českými obyvateli, jelikož jim vzdálenost zabraňuje smysluplně jednat. Vzhledem k tomu, že ženy také často true crime obsahy konzumují až s odstupem času od jejich původního vydání, je také již na případné aktivní zapojení příliš pozdě.

„Vždycky jsem si toho už všimla jako pozdě, ale určitě kdyby to bylo jako něco v mém okolí, že by to fakt bylo něco to, tak si myslím, že asi jako určitě jo. Že bych třeba ráda jako přispěla, ale tím, že poslouchám spíš o tom, jak se něco jako děje v Americe, tak tam asi ta možnost úplně není, ale kdyby to bylo něco jako v okolí, tak to bych určitě ráda přispěla, když jsou z toho ty lidi pak jako úplně na dně a úplně jako v háji, tak to bych ráda jako přispěla.“ (Klára, 18)

„Třeba to sdílení informací to já nedělám, protože nemám Twitter, a myslím, že tam se takovýchle věci jako tak hemží. No a za druhý poslouchám cizojazyčný podcasty, a i ty YouTube videa, na to všechno koukám v angličtině, a mám pocit, že to úplně není relevantní pro moje kamarády a známý a tak, protože pochybuju, že jako tady potkaj vraha, který někoho zabil v Kanadě, takže to upřímně ne. Ale jako třeba nějaký to darování peněz na jako detektivy a takhle, to bych dala ráda, ale ty podcasty to ani jako nezmiňují často.“
(Aneta, 30)

Žánr tedy dle konzumentek nenabízí relevantní informace o možném zapojení a ani je k němu nemotivuje. Jak již bylo řečeno, ženy se dále k případům, o kterých v true crime obsazích slyšely, nevrací a také u nich není zvykem si o nich dohledávat dodatečné informace. Ironicky přitom ale některé z participantek zmiňovaly, že potenciál true crime obsahů zvýšit povědomí o nevyřešených případech a pomoci s jejich rozuzlením vidí jako jedno z pozitiv žánru.

3.5 Závěrečná diskuse a limity výzkumu

Na závěr je třeba dodat, že došlo k drobným změnám ve struktuře práce oproti schváleným tezím. Ačkoliv byla struktura, jež jsem představila v tezích, v práci obsažena, došlo k přesunu určitých kapitol či konceptů v zájmu logické návaznosti a také kvůli zajištění co nejsnazší orientaci v textu. Příkladem je například příslib toho, že se v této podkapitole práce zaměřím na vztah mezi východisky mého výzkumu a závěry prezentovanými v existující literatuře. Tuto diskusi jsem ale nakonec provedla již v rámci prezentace výsledků výzkumu. Tato podkapitola místo toho bude věnována shrnutí východisek a jejich vztahu k výzkumným otázkám. Na závěr také zmíním limity provedeného výzkumu.

Hlavním cílem provedené analýzy bylo zjistit, co ženy jakožto primární publikum žánru motivuje ke konzumaci true crime obsahů, a také tedy odpovědět na hlavní výzkumnou otázku této práce, jež zní pro připomenutí následovně: *Jaké jsou motivace žen k opakované konzumaci obsahů true crime žánru?* Výsledky ukazují, že ženy příliš nezajímá průběh samotných zločinů, o nichž true crime obsahy vypráví, a je pro ně dostatečné, když je tato část příběhu pouze obecně shrnuta. Poutavější jsou pro ně informace o tom, co k tomuto činu

vedlo a co po něm následovalo. Participantky proto shodně uváděly, že je zajímaví informace o předchozím životě, zázemí a mentalitě zločince, neboť jim tyto informace pomáhají chápat, proč k události došlo. Právě tato snaha o pochopení zločinu je klíčovým motivátorem žen ke konzumaci true crime žánru, jelikož jim chování zločinců často připadá natolik iracionální, že si ho samy nedokážou odůvodnit. Ženy ale také dále fascinuje následné vyšetřování zločinu. Přijde jim totiž, že se tato část narativu zásadně odlišuje napříč případy, a ony tak neustále zjišťují nové informace. Důležité pro ně také je, aby vyšetřování dospělo do zdárného konce a zlo bylo spravedlivě potrestáno. Není proto překvapením, že participantky preferují obsahy zabývající se vyřešenými zločiny. Právě i zájem o informace o vyšetřování ženy tedy motivuje ke konzumaci true crime obsahů

Jedna z vedlejších výzkumných otázek zněla následovně: *Jaký má dle žen žánr vliv na jejich osobní bezpečnost?* Participantky nespojovaly svůj zájem o žánr s tématem osobní bezpečnosti, což poukazuje na to, že ženy nejsou ke konzumaci true crime obsahů motivované snahou se vzdělat v této oblasti. I přesto k tomu ale dochází, neboť se ukázalo, že si participantky z true crime obsahů odnáší rady a praktické typy o tom, co by měly dělat, aby se samy nestaly obětí trestného činu. Ženy například často uváděly, že si v závislosti na true crime žánru pořídily pepřový sprej. Možným důvodem, proč zlepšení osobní bezpečnosti není pro ženy motivací, ale pouze důsledkem konzumace true crime žánru, by mohl být jejich složitý vztah s prvkem reality žánru, jež byl v této práci podrobně prezentován.

Dále se zdá, že se participantkám na žánru líbí, že skrz něj mohou s tématy zločinu a násilí interagovat způsobem, který je jim komfortní. Ženám například vadí explicitní popisy násilí, čemuž uzpůsobují svou konzumaci true crime obsahů. Na druhou stranu ale ženám na žánru vadí hned několik faktorů. Participantky vidí problém v tom, že oběťm není v true crime obsazích věnován dostatečný prostor. Zároveň jim také přijde neadekvátní to, jak je v příbězích nakládáno se zločinci. True crime dle participantek staví zločince do středu vyprávění a zároveň je dle jejich slov popularizuje, což v nich vyvolává strach, že by se někteří konzumenti žánru mohli rozhodnout jejich chování napodobit. V neposlední řadě jim také přijde problematičké, že tvůrci obsahů tohoto žánru vydělávají na utrpení ostatních. Tyto poznatky nám tedy pomáhají chápat, jak participantky žánr vnímají.

V neposlední řadě se také ukázalo, že participantky obvykle začaly true crime žánr konzumovat na základě doporučení, a to buď přímo od svých blízkých, nebo od známých či celebrit skrz sociální sítě. Sociální interakce žen se žánrem ale po samotné konzumaci true crime obsahů již není intenzivní. Participantky uváděly, že se s ostatními o tomto tématu baví pouze příležitostně, přičemž tyto rozhovory poté vždy probíhají naživo, a nikoliv v online prostoru. Ženy také dále nezajímají možnosti, jak se do případu aktivně zapojit, a i informace si o nich dohledávají pouze zřídka. To nám poskytuje odpověď na další z vedlejších výzkumných otázek: *Interagují ženy s true crime obsahy dodatečně po jejich konzumaci buď v online prostoru či ve svém reálném životě?*

Na závěr je také nutné představit limity provedeného výzkumu, z čehož některé vyplývají ze samotné podstaty metod, které jsem zvolila k analýze. Vzhledem k použití polostrukturovaných hloubkových rozhovorů pro sběr dat je třeba mít na paměti, že ačkoliv představená východiska mohou být přínosná v oborové literatuře, jelikož nabízí detailní náhled na motivace a názory pravidelných konzumentek true crime žánru, tyto výsledky nejsou zobecnitelné (Řiháček a Hytych, 2013).

Problémem kvalitativního výzkumu může být dále také lidský faktor, jež do něj vnáší výzkumník. Hendl (2005) ve své práci zmiňuje, že jednou z nevýhod tohoto výzkumu je to, že „*výsledky jsou snadněji ovlivněny výzkumníkem a jeho osobními preferencemi*“. Analýza proto mohla být z tohoto důvodu do jisté míry negativně ovlivněna mými osobními názory a znalostmi. V zájmu transparentnosti je také třeba zmínit mé omezené zkušenosti s kvalitativním výzkumem, které také mohly mít negativní vliv na kvalitu této práce.

Závěr

Popularita true crime žánru v posledních letech roste, a to především díky rozmachu podcastů s touto tematikou (Sherrill, 2022). Výzkumy v této oblasti ukázaly, že primárním publikem tohoto žánru přitom jsou s jasnou převahou ženy (Boling a Hull, 2018). Cílem této diplomové práce proto bylo zjistit, co ženy motivuje ke konzumaci true crime obsahů, jak tento žánr vnímají a jak s ním dále interagují. Teoretická část nejdříve poskytla čtenáři kontext nutný pro plné pochopení analytické části této práce. Definovala a vymežila jsem zde samotný žánr a dále také jeho znaky. Následně jsem také představila vývoj true crime žánru napříč jak historií, tak také formáty, skrz které byl tento žánr konzumován. V neposlední řadě jsem také představila problémy, které jsou s tímto žánrem spojovány, například nespolehlivost informací poskytovaných v true crime obsazích či chybějící souhlas osob, o kterých žánr vypráví. Teoretickou část jsem zakončila shrnutím role žen jakožto primárních konzumentek ale také jako postav v true crime žánru v kontextu existující literatury.

Metodologická část poté obsahuje popis metod, které byly v této práci použity pro sběr dat i jejich následnou analýzu. Data jsem získala pomocí polostrukturovaných hloubkových rozhovorů s pravidelnými konzumentkami true crime žánru, jejichž jména byla z etických důvodů nahrazena pseudonymy. Rozhovory většinou proběhly přes videohovor a byly následně doslovně přepsány. Tyto přepisy následně sloužily jako data pro kvalitativní analýzu, která byla provedena za použití principů zakotvené teorie.

Otevřeným a axiálním kódováním jsem z dat získala kategorie a podkategorie, které jsem následně představila. Každé východisko výzkumu bylo zvlášť prezentováno, kontrastováno s existující literaturou a doplněno citacemi pasáží z provedených rozhovorů. Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit, jaké jsou motivace žen ke konzumaci true crime obsahů. Ukázalo se, že ženy true crime používají jako nástroj, pomocí kterého mohou pochopit proč se zločiny dějí. Zároveň se snaží najít racionální důvod pro chování zločinců a pro zlo, kterého jsou schopni. Dále ženy na žánru láká často detailní popis postupu vyšetřování. Tyto informace participantkám připadají zajímavé, ale také jim dávají možnost zkusit uhodnout, kdo je

v případě pachatelem. Zároveň také doufají, že vyšetřování dojde do zdárného konce, neboť v true crime obsazích hledají spravedlnost pro oběť a adekvátní trest pro zločince.

Práce se dále zaměřovala na to, jak ženy žánr vnímají, co z něj přejímají a jak s ním dále interagují. Ukázalo se, že participantky ke konzumaci true crime obsahů nemotivuje touha se vzdělat v oblasti osobní bezpečnosti, což se rozchází se známým východiskem práce, jejíž autory jsou Vicary a Fraley (2010), ale koresponduje s pozdějším výzkumem do tohoto tématu, jež provedly autorky Vitis a Ryan (2023). Na základě výpovědí participantek v této práci argumentují, že ačkoliv bezpečnost není motivátorem žen ke konzumaci true crime žánru, ty si i přesto v důsledku z obsahů odnáší věcné rady o tom, jak mohou svou osobní bezpečnost zlepšit.

Žánr je podle participantek dále dobrým způsobem, jak interagovat se zločinem tak, jak si přejí. Mohou si totiž například vybrat, zdali konzumovat obsahy zaměřující se na explicitní popisy násilí, a také mají možnost konzumaci kdykoliv přerušit. Zároveň jim ale vadí, že je pomocí true crime obsahů zločinec popularizován, a na oběť se v nich často zapomíná. Konzumentky v tom vidí jisté nebezpečí, neboť se obávají, že se ostatní pokusí činy pachatelů napodobit.

Dále participantky uváděly, že kromě samotné konzumace obsahů s true crime tématikou s nimi dále příliš neinteragují. Ačkoliv některé ženy vysvětlovaly, že o žánru příležitostně mluví se svými blízkými, necítí potřebu s těmito obsahy dále interagovat v online prostoru. Ženy se dále také aktivně nezapojují do vyšetřování případů darováním peněz, podepisováním petic či sdílením informací. I dodatečné detaily o případech si vyhledávají pouze výjimečně.

Je třeba vzít v potaz, že vzhledem k designu výzkumu a volbě kvalitativní metody je omezena zobecnitelnost prezentovaných výsledků. Tato práce ale může být užitečným zdrojem informací pro budoucí výzkumníky. Ti by se dle mého názoru mohli dále soustředit na kvalitativní analýzu publika a jejich motivací a názorů na true crime žánr a rozšířit tento výzkum tím, že do něj také zahrnou muže.

Summary

The true crime genre has been becoming more and more popular, mainly due to the boom in the podcasts with this theme (Sherrill, 2022). Research into this field has also shown, that the primary audience of true crime are women (Boling & Hull, 2018). The aim of this thesis was to find reasons that motivate women to consume true crime content and to find out how they perceive this genre and how they interact with it. The theoretical part of the thesis firstly provided the reader with context necessary for a full understanding of the analytical part of this work. In this part, I have defined the genre and described its characteristics. Then I also presented the development of the true crime genre across both the history and formats. I also described the problems that are often associated with the genre, for example the unreliability of information provided in it. Finally, I ended the theoretical part of the thesis by summarizing the role of women as primary consumers, but also as characters in the genre, in the context of existing literature.

The methodological part of the work contains a description of the methods that were used in this work for both the data collection and the subsequent analysis. I obtained the data through semi-structured in-depth interviews with women who regularly consume content in the true crime genre. Names of these participants were for ethical reasons replaced by pseudonyms. The interviews mostly took place via video call and were then transcribed verbatim. These transcripts then served as data for a qualitative analysis which was conducted according to the principles of grounded theory. I obtained categories and subcategories from the data using open and axial coding. Results were then presented, discussed, and illustrated by quotes from the conducted interviews.

The main goal of the research was to identify women's motivations for consuming true crime content. The results showed that women use true crime as a tool that helps them understand why crimes happen. The genre also helps them find a rational reasoning for behaviour of criminals and the evil actions that they are capable of. Furthermore, women appreciate the detailed descriptions of the investigative process which are often part of the true crime content. The participants not only find this information interesting but it also gives them the

opportunity to try and guess who the perpetrator in the case is. Women also hope that the investigation will come to a successful end because they seek justice for the victim and an adequate punishment for the criminal.

The work further focused on how women perceive the genre and how they interact with it. It turned out that the participants were not motivated to consume the true crime genre by their desire to learn about personal safety. This result differs from the well-known conclusion presented in the work of Vicary & Fraley (2010) but corresponds with later research into the topic done by Vitis & Ryan (2023). Based on the interviews, while the safety is not a motivator for women to consume the true crime genre, they remember a practical advice about personal safety that true crime provides and they implement it into their real life.

The genre also offers women the possibility to interact with the topic of crime in the way that they prefer. For example, they can choose whether to consume content focusing on explicit descriptions of violence, and they also have the option to stop consuming a content which makes them uncomfortable at any time. However, women are bothered by the representation of the criminals who are according to them being popularized by the genre, while the victims are often forgotten about. Participants worry that this representation might inspire other people to imitate the actions of the perpetrators.

Participants also stated that they do not often interact with the true crime content after its consumption. Although some of the women explained that they occasionally talk about the genre with their loved ones, they do not feel the need to further interact with the true crime content in the online space. Furthermore, women do not actively participate in the cases by for example donating money or by sharing information. They also research further details about cases only occasionally.

Given the research design and the choice of qualitative method for analysis, the generalizability of the presented results is limited. However, this work can be a useful resource for future researchers who could possibly continue the qualitative research of the audience of the true crime genre by expanding its focus to also include men.

Použitá literatura

Aguilar, G., Ompolasvili, S., Amaya, L. G., & Kerstens, S. (2021). True crime TikTok: Affording criminal investigation and media visibility in the Gabby Petito case. *Masters of Media*, 29.

Ahern, K. R., & Sosyura, D. (2015). Rumor has it: Sensationalism in financial media. *The Review of Financial Studies*, 28(7), 2050-2093.

Biressi, A. (2000). Death in the Good Old Days: True Crime Tales and Social History. *Cultural Studies and the Working Class*, 180.

Boling, K. S. (2019). True crime podcasting: Journalism, justice or entertainment?. *Radio Journal: International Studies in Broadcast & Audio Media*, 17(2), 161-178.

Boling, K. S., & Hull, K. (2018). Undisclosed information—Serial is my favorite murder: Examining motivations in the true crime podcast audience. *Journal of radio & audio media*, 25(1), 92-108.

Bradford, L. (2016). My family was traumatised first by a murder, then by the TV serialisation. *The Guardian*. Stránka navštívena dne 18.4.2023. Dostupné online: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/may/02/the-secret-my-family-traumatised-murder-tv-drama-bereaved>.

Brennan, M. J. (2024). “True crime” pays, but who pays and who gets the loot? The Reynolds Center for Business Journalism. Stránka navštívena dne 4.7.2023. Dostupné online: <https://businessjournalism.org/2024/04/true-crime/>.

Browder, L. (2006). Dystopian romance: True crime and the female reader. *The Journal of Popular Culture*, 39(6), 928-953.

Brown, D., Lauricella, S., Douai, A., & Zaidi, A. (2012). Consuming television crime drama: A uses and gratifications approach. *American Communication Journal*, 14(1), 47-60.

Bryant, A., & Charmaz, K. (2007). Grounded theory in historical perspective: An epistemological account. *The SAGE handbook of grounded theory*, 31-57.

Buoziš, M. (2017). Giving voice to the accused: Serial and the critical potential of true crime. *Communication and Critical/Cultural Studies*, 14(3), 254-270.

Bushman, B. J., & Gibson, B. (2011). Violent video games cause an increase in aggression long after the game has been turned off. *Social Psychological and Personality Science*, 2(1), 29-32.

Casey, L. (2011). Review into the Needs of Families Bereaved by Homicide. Government UK.

Cavender, G., Bond-Maupin, L., & Jurik, N. C. (1999). The construction of gender in reality crime TV. *Gender & society*, 13(5), 643-663.

Cecil, D. K. (2020). *Fear, justice & modern true crime* (Vol. 7). Boulder, CO: Lynne Rienner Publishers.

Clark, E. (2024). True Crime's Impact on your Mental Health. Stránka navštívená dne 1.7.2024. Dostupné online: <https://sbadamsthetower.com/11307/opinion/true-crimes-impact-on-your-mental-health/>.

Clausen, L. S., & Sikjær, S. A. (2021). When Podcast Met True Crime: A Genre-Medium Coevolutionary Love Story. *Leviathan: Interdisciplinary Journal in English*, (7), 139–214. <https://doi.org/10.7146/lev.v0i7.125213>

Conlin, L., & Davie, W. R. (2015). Missing white woman syndrome: How media framing affects viewers' emotions. *Electronic news*, 9(1), 36-50.

Cunningham, S., Engelstätter, B., & Ward, M. R. (2016). Violent video games and violent crime. *Southern Economic Journal*, 82(4), 1247-1265.

Dancyger, L. (2019). Don't use my family for your true crime stories. Crime Reads. Stránka navštívená dne 18.4.2024. Dostupné online: <https://crimereads.com/dont-use-my-family->

for-your-true-crime-stories/.

De Bellis, J. (1979). Visions and Revisions: Truman Capote's "In Cold Blood". *Journal of Modern Literature*, 7(3), 519-536.

Delgado, E. (2022). Why Netflix Series 'Dahmer' is Making Headlines. *UWIRE Text*, 1-1.

Dredge, S. (2014). Serial podcast breaks iTunes records as it passes 5m downloads and streams. *The Guardian*. Stránka navštívena dne 10.5.2024. Dostupné online: <https://www.theguardian.com/technology/2014/nov/18/serial-podcast-itunes-apple-downloads-streams>.

Glaser, B., & Strauss, A. (2017). *Discovery of grounded theory: Strategies for qualitative research*. Routledge.

Grabe, M. E., Zhou, S., & Barnett, B. (2001). Explicating sensationalism in television news: Content and the bells and whistles of form. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 45(4), 635-655.

Graber, D. A. (1994). The infotainment quotient in routine television news: A director's perspective. *Discourse & Society*, 5(4), 483-508.

Greer, A. (2017). Murder, she spoke: The female voice's ethics of evocation and spatialisation in the true crime podcast. *Sound Studies*, 3(2), 152-164.

Helliker, K. (2013). Capote Classic 'In Cold Blood' Tainted by Long-Lost Files. *Wall Street Journal*, 8.

Hendl, J. (2005). *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Portál.

Hobbs, S., & Hoffman, M. (2022). 'True Crime and...': The Hybridisation of True Crime Narratives on YouTube. *Crime Fiction Studies*, 3(1), 26-41.

Howitt, D., & Cumberbatch, G. (1974). Audience perceptions of violent television content. *Communication Research*, 1(2), 204-223.

Hussein, M. E., Hirst, S., Salyers, V., & Osuji, J. (2014). Using grounded theory as a method of inquiry: Advantages and disadvantages.

Jenner, B. M., & Myers, K. C. (2019). Intimacy, rapport, and exceptional disclosure: A comparison of in-person and mediated interview contexts. *International Journal of Social Research Methodology*, 22(2), 165-177.

Jiráček, J., & Köpplová, B. (2009). *Masová média: 2., přepracované vydání*. PORTÁL sro.

Katz, E. (1959). Mass communications research and the study of popular culture: An editorial note on a possible future for this journal. *Studies in public communication*, 2(1), 1-6.

Krammer, S. M. (2023) From Trauma to Entertainment: An Examination of Netflix's Dahmer—Monster: The Jeffrey Dahmer Story Series. *Business Ethics Quarterly*, 1-5.

Larkin, M., Flowers, P., & Smith, J. A. (2021). Interpretative phenomenological analysis: Theory, method and research.

McQuail, D. (2010). *McQuail's mass communication theory*. Sage publications.

Murley, J. (2008). *The rise of true crime: 20th-century murder and American popular culture*. Bloomsbury Publishing USA.

Naderifar, M., Goli, H., & Ghaljaie, F. (2017). Snowball sampling: A purposeful method of sampling in qualitative research. *Strides in development of medical education*, 14(3).

Naseer & St. Aubin. (2023). True crime podcasts are popular in the U.S., particularly among women and those with less formal education. Pew Research Center. Stránka navštívena dne 11.4.2023. Dostupné online: <https://www.pewresearch.org/short-reads/2023/06/20/true-crime-podcasts-are-popular-in-the-us-particularly-among-women-and-those-with-less-formal-education/>.

Organizace spojených národů. Global Study on Homicide 2023. Dostupné online: <https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/global-study-on-homicide.html>.

Papia, D. (2022). Antiheroes on the Rise? Considering the True Crime Boom in the Dramatic Miniseries Sphere.

Pâquet, L. (2021). Seeking justice elsewhere: Informal and formal justice in the true crime podcasts *Trace* and *The Teacher's Pet*. *Crime, Media, Culture*, 17(3), 421-437.

Punnett, I. (2017). *Toward a theory of true crime: forms and functions of nonfiction murder narratives*. Arizona State University.

Punnett, I. C. (2018). *Toward a theory of true crime narratives: A textual analysis*. Routledge.

Rickard, D. (2023). *The New True Crime: How the Rise of Serialized Storytelling Is Transforming Innocence* (Vol. 30). NYU Press.

Ridderstrøm, H. (2023). *Kama Pida: The Dark Emotions Evoked by the The Netflix Dahmer Story*.

Rodgers, K. (2023). "F*cking politeness" and "staying sexy" while doing it: Intimacy, interactivity and the feminist politics of true crime podcasts. *Feminist Media Studies*, 23(6), 3048-3063.

Řiháček, T., & Hytych, R. (2013). *Metoda zakotvené teorie*.

Řiháček, T., Čermák, I., & Hytych, R. (2013). *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy*. Brno: Masarykova univerzita.

Seltzer, M. (2013). *True crime: Observations on violence and modernity*. Routledge.

Sherrill, L. A. (2022). The "Serial effect" and the true crime podcast ecosystem. *Journalism Practice*, 16(7), 1473-1494.

Schechter, H. (2016). *Truman Capote's In Cold Blood and the Origins of True Crime*. Humanities New York.

Slakoff, D. C., & Duran, D. (2023). *A New Media Frontier, or More of the Same? A*

Descriptive Analysis of the “Missing White Woman Syndrome” in Top True Crime Podcasts. *Race and justice*, 21533687231199271.

Sommers, Z. (2016). Missing white woman syndrome: An empirical analysis of race and gender disparities in online news coverage of missing persons. *J. Crim. L. & Criminology*, 106, 275.

Strauss, A. L., & Corbin, J. (1999). *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Sdružení Podané ruce.

Tenny, S., Brannan, J. M., & Brannan, G. D. (2017). *Qualitative study*.

Thomas, D. R. (2003). *A general inductive approach for qualitative data analysis*.

Vicary, A. M., & Fraley, R. C. (2010). Captured by true crime: Why are women drawn to tales of rape, murder, and serial killers?. *Social Psychological and Personality Science*, 1(1), 81-86.

Vitis, L., & Ryan, V. (2023). True crime podcasts in Australia: Examining listening patterns and listener perceptions. *Journal of Radio & Audio Media*, 30(1), 291-314.

Vogt, N. (2016). *Podcasting: fact sheet*. Pew Research Center, 15.

Warwick, A. (2006). The scene of the crime: Inventing the serial killer. *Social & legal studies*, 15(4), 552-569.

Washak, J. R. (2018). *Fatally Female: A Study of the Treatment Of Women in True Crime Narratives*.

Weller, S. (2017). Using internet video calls in qualitative (longitudinal) interviews: Some implications for rapport. *International journal of social research methodology*, 20(6), 613-625.

Wiltenburg, J. (2004). True crime: The origins of modern sensationalism. *The American Historical Review*, 109(5), 1377-1404.

Zhang, Y., & Wildemuth, B. M. (2009). Qualitative analysis of content. *Applications of social research methods to questions in information and library science*, 308(319), 1-12.

Teze diplomové práce

21.3.2024
SCHVALEN

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce									
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:									
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Andrea Rákosníková	Razítko podatelny: <table border="1"><tr><td colspan="2">Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd</td></tr><tr><td>Došlo dne:</td><td>- 6 -03- 2024 -1-</td></tr><tr><td>Čj:</td><td>21 Příloh:</td></tr><tr><td>Přiděleno:</td><td></td></tr></table>	Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd		Došlo dne:	- 6 -03- 2024 -1-	Čj:	21 Příloh:	Přiděleno:	
Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd									
Došlo dne:		- 6 -03- 2024 -1-							
Čj:		21 Příloh:							
Přiděleno:									
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2017									
Fakultní e-mail diplomantky/diplomanta: 40937665@fsv.cuni.cz									
Studijní program/forma studia: Mediální studia/prezenční forma									
Název práce v češtině: True crime žánr pohledem žen									
Název práce v angličtině: True crime genre from the perspective of women									
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2022/2023) LS 2023/2024									
Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků): Knihy a pořady zapadající do žánru true crime nejsou novinkou. Další vlnu popularity ale žánr zaznamenal s nástupem Youtube videí a dále také podcastů s touto tematikou. Sherill (2020) datuje vznik prvního takového podcastu do roku 2005 a konstatuje, že jejich množství se od té doby s každým rokem rapidně zvyšuje. Na jejich popularitu poukazuje i to, že v roce 2023 se pořad Crime Junkie dle oficiálních statistik aplikace Spotify dostal mezi tři nejposlouchanější podcasty na této platformě. Podobnými obsahy jsou podle existujících výzkumů fascinovány především ženy. Autoři Boling a Hull (2018) ve svém kvantitativním výzkumu zjistili, že téměř tři čtvrtiny fanoušků podcastů s takzvanou true crime tematikou byly ženy, přičemž výsledky indikovaly, že i motivace k poslechu se liší v závislosti na pohlaví. Otázkou ale zůstává, proč je tento žánr u žen tolik populární. Vicary a Fraley jejich oblíbenost přisuzují tomu, že ženy v těchto obsazích hledají návod, jak se podobným situacím ve svém reálném životě vyhnout, a nestát se tak jednou z obětí. Boling a Hull ji na druhé straně přičítají tomu, že ženy v těchto obsazích hledají únik od svého reálného života a zároveň jim umožňují se stát členkami komunity. Obě skupiny autorů se rozhodly pro odlišné empirické uchopení této problematiky; zatímco Boling a Hull provedli dotazníkové šetření, v němž dotazovaní vybírali motivaci ze seznamu možností, Vicary a Fraley ke svému závěru dospěli na základě sledování toho, k jakému typu knih účastníci výzkumu nejvíce tíhli. Kvalitativní výzkum motivace žen ke konzumaci true crime obsahů a jejich názorů na žánr jako takový pomocí rozhovorů ale dosud proveden nebyl.									
Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků): Primárním cílem této práce je identifikace důvodů, jež vedou ženy ke konzumaci true crime obsahů. Tohoto cíle se pokusím dosáhnout kvalitativní auditoriální analýzou. Se ženami, jež jsou pravidelnými konzumentkami obsahů (podcastů, knih, televizních seriálů zábavního charakteru) o opravdových zločinech, provedu polostrukturované rozhovory, v nichž se kromě motivace zaměřím dále také na to, jak ženy tyto obsahy vnímají, a to jak z obsahového, tak také etického hlediska. Cílem této práce je dále také smysluplným způsobem navázat na dosavadní výzkum v oblasti zájmu žen o obsahy týkající se opravdových zločinů, a vyplnit některé z mezer, jež v něm existují a jež mohou být způsobeny především nedostatkem kvalitativních studií zabývajících se touto tematikou.									
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): <ol style="list-style-type: none">1. Úvod – V této části stručně nastíním problematiku, kterou se práce zabývá, a dále představím svou motivaci k výběru tématu.2. Teoretická část									

<p>a. Rešerše existující literatury – Tato kapitola představí existující výzkum, závěry z něj vyplývající, a dále také mezery, jež v něm existují.</p> <p>b. Opravdové zločiny v zábavním formátu – Podkapitola se bude věnovat historii true crime žánru, jeho definování a vysvětlení a prezentaci jeho možných formátů. Dále také žánr představím z hlediska jak obsahového, tak také etického.</p> <p>3. Empirická část</p> <p>a. Metody výzkumu – V této části nastíním design výzkumu, tedy použité metody a také vzorek participantek na nichž bude výzkum proveden. Dále také popíšu proces vybírání a získávání účastnic výzkumu.</p> <p>b. Představení výzkumných otázek</p> <p>4. Závěry a jejich diskuze</p> <p>a. Hlavní východiska – Kapitola představí hlavní východiska, jež vzešla z kvalitativního výzkumu.</p> <p>b. Diskuze východisek a závěrů – V této části provedu diskuzi a blíže vysvětlím závěry analýzy, a to samostatně i v kontextu existující literatury.</p> <p>5. Závěr</p>
<p>Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období): Data pro svůj výzkum pořídím prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů. Participantky se pokusím získat skrze osobní známosti, a dále také pomocí metody sněhové koule. V případě, že se mi tímto způsobem nepodaří zajistit dostatečné množství účastnic, rozšířím hledání i na sociální sítě. Množství participantek není možné předem určit, neboť bude závislé na tom, kdy dojde k momentu teoretické saturace, předpokládám však, že k ní dojde přibližně kolem 10-15 realizovaných rozhovorů.</p> <p>Rozhovor provedu se ženami staršími 18 let, které budou před jeho začátkem seznámeny s cílem výzkumu, načež také získám jejich informovaný souhlas. Vzorek účastnic bude vybrán tak aby byla zajištěna diverzita v definujících faktorech, jakými jsou například vzdělání, věk, zaměstnání či bydliště. Dále bude také brán zřetel na to, aby participantky byly konzumentkami pravidelnými, tedy aby materiály o opravdových zločinech sledovaly, poslouchaly či četly alespoň několikrát do měsíce.</p> <p>Metody (techniky) zpracování materiálu: Data získám pomocí rozhovorů, jež budou po jejich provedení přepsány. Očekávám, že rozhovory proběhnou výhradně přes videohovory, aby byla zachována jak zvuková, tak obrazová složka interakce, ale zároveň nebyla problémem vzdálenost participantů. Přepisy rozhovorů poté budu dále analyzovat použitím postupů zakotvené teorie s cílem vytvořit typologii motivací žen ke konzumaci obsahů týkajících se opravdových zločinů a porozumět jejich názorům na tento žánr a dále je kategorizovat.</p> <p>Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2–5 řádků):</p> <p>BOLING, Kelli S.; HULL, Kevin. Undisclosed information—Serial is my favorite murder: Examining motivations in the true crime podcast audience. Journal of radio & audio media, 2018, 25.1: 92-108. Autoři v této studii podnikli výzkum za pomoci online dotazníku, jímž se snažili identifikovat, jak se mění návyky a motivace posluchačů podcastů s tematikou opravdových zločinů v závislosti na pohlaví a věku. Kvantitativní charakter výzkumu značně omezuje rozsah výzkumu motivace více než 300 respondentů, ale poskytuje cenné informace o rozložení diváctva. Dle autorů jsou konzumentkami s velkou převahou ženy, a to i přesto, že podcasty obecně poslouchají více muži.</p> <p>HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Portál, sro, 2005. Autor v knize podrobně popisuje a shrnuje způsoby sběru a analýzy dat v rámci kvalitativního výzkumu, což je zvolený přístup pro analýzu v této diplomové práci. Kniha bude proto použita tak, aby byl zajištěn správný proces jak analýzy, tak vyhodnocení.</p> <p>RODGERS, Kathleen. “F*cking politeness” and “staying sexy” while doing it: Intimacy,</p>

interactivity and the feminist politics of true crime podcasts. *Feminist media studies*, 2023, 23.6: 3048-3063.

Práce se zaměřuje na rétoriky přítomné v podcastu My Favourite Murder, a vysvětluje, jak se tento podcast postupně měnil v závislosti na feministickém hnutí. Zároveň se soustředí na důvody, proč fanoušci true crime žánru stále častěji přechází od dříve populárních formátů, například knih, právě k poslouchání podcastů. Autorka tuto změnu přisuzuje parasociálním vztahům, jež si posluchači vytvářejí s moderátory či moderátorkami.

SHERRILL, Lindsey A. The “Serial effect” and the true crime podcast ecosystem. *Journalism Practice*, 2022, 16.7: 1473-1494.

Autorka v práci mapuje ekosystém true crime podcastů, a poznamenává, že od roku 2005, kdy vznikl první z nich, se jejich množství nepřetržitě zvyšuje, přičemž tento nárůst je exponenciální.

VICARY, Amanda M.; FRALEY, R. Chris. Captured by true crime: Why are women drawn to tales of rape, murder, and serial killers?. *Social Psychological and Personality Science*, 2010, 1.1: 81-86.

Autoři se zaměřili na zájem žen o knihy s true crime tematikou. Nejznámější tezí této studie se stala myšlenka, že ženy vyhledávají tento obsah, protože je jim návodem na to, jak se v reálném životě podobným násilným situacím vyhnout. Právě toto je dle autorů primární důvod, proč ženy vyhledávají knihy o opravdových zločinech více než muži.

VITIS, Laura; RYAN, Vanessa. True crime podcasts in Australia: Examining listening patterns and listener perceptions. *Journal of Radio & Audio Media*, 2023, 30.1: 291-314.

Výzkum se zabývá tématem dopadu a vnímání podcastů o opravdových zločinech na vzorek 124 australských studentů vysokých škol. Autorky poukazují na skutečnost, že ženy vyplnily dotazník oproti mužům nepoměrně často, což indikuje, že je tento žánr u nich více oblíbený. Výsledky poukazují na skutečnost, že motivací k poslechu je pro posluchače často získávání informací, ale také skutečnost, že je poslech takového materiálu baví.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

DUDKOVÁ, Zuzana. Postupy práce tvůrců true crime podcastů. Bakalářská práce, vedoucí Bílá, Anna. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky, 2023.

HROUDOVÁ, Anna. Posluchačem true crime podcastu: výzkum publika pořadu Opravdové zločiny. Diplomová práce, vedoucí Miessler, Jan. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra mediálních studií, 2022.

KOPŘIVOVÁ, Romana. Žánrové konvence true crime v auditivním prostředí. Diplomová práce, vedoucí Hanáčková, Andrea. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra divadelních a filmových studií, 2022.

Datum / Podpis studenta/ky

6.3.2024

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

VOCTHOVÁ LENKA

6.3.2024

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO VE VYHLÁŠCE ŘEDITELE INSTITUTU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO PROGRAMU.

Příloha 1 – Scénář rozhovoru

Úvodní demografické otázky

- Kolik je Vám let?
- Kde bydlíte?
- Jaké je vaše zaměstnání?
- Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

První okruh otázek – frekvence a preferované formáty

- V jakém formátu true crime obsahy konzumujete (knihy, seriály, podcasty...)?
- Proč preferujete tento formát či formáty?
- Jak často true crime konzumujete?
- Co vás ke konzumaci true crime obsahů přivedlo?

Druhý okruh otázek – motivace participantek

- Baví vás některé true crime obsahy více než jiné? Pokud ano, jaké epizody specificky preferujete a proč?
- Stalo se někdy, že byste specifický true crime obsah nedoposlechla/přestala sledovat/přestala číst? Pokud ano, proč?
- Existují témata či motivy, které vám v knihách/podcastech/seriálech vadí? Které to jsou a proč?
- Konzumujete někdy true crime obsahy opakovaně (opakovaný poslech stejné epizody podcastu, seriálu...)? Pokud ano, proč? Co vám opakovaný poslech přináší?
- Jaké pocity či emoce ve vás obvykle true crime vyvolává? Myslíte, že tyto pocity souvisí s tím, proč ráda konzumujete true crime?
- Která část příběhu vás nejvíce zajímá (život oběti, samotný zločin, vyšetřování...)?
- Obáváte se někdy toho, že se sama stanete obětí zločinu?
- Ovlivnil true crime žánr nějakým způsobem váš každodenní život? Odesla jste si z něj nějaké informace, které využíváte v běžném životě?
- (*Pro posluchače podcastů*) Představte si situaci, kdy váš oblíbený true crime podcast změní moderátora či moderátorku. Poslouchala byste tento podcast i nadále?

Třetí okruh otázek – názory participantek na žánr

- Co máte na true crime obsazích ráda?
- Co vám naopak na true crime žánru vadí?
- Jaký máte názor na to, jak jsou v obsazích prezentovány oběti? Přijde vám tato reprezentace adekvátní?
- Jaký máte názor na to, jak jsou v obsazích prezentováni pachatelé? Přijde vám tato reprezentace adekvátní?
- Když se zamyslíte obecně nad true crime obsahy, které konzumujete, máte z nich dojem, že líčí události věrně? Proč ano/proč ne?

Čtvrtý okruh otázek – sociální aspekt, dodatečná interakce participantek s obsahy

- Diskutujete o true crime obsazích se svými známými, přáteli, rodinou? Pokud ano, co vám tyto interakce přináší?
- Diskutujete obsahy v online prostoru, například na fórech, Facebooku, Instagramu? Pokud ano, co vám tyto interakce přináší?
- (*Pro posluchače podcastů*) Sledujete profily/jste členy fanouškovských skupin svého oblíbeného podcastu? Sledujete osobní profily moderátorů či moderátorek? Pokud ano, pro jaké obsahy si na tyto skupiny či profily chodíte?
- Motivoval vás obsah k dohledání dodatečných informací o diskutovaném případě? Pokud ano, kde si informace hledáte? Dohledáváte si informace u všech případů?
- Někteří lidé se díky poslechům true crime obsahů aktivně zapojují do případů. Je to i váš případ?